57

A

NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1893. ÁPRILIS 6. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1893. — 474.

A

NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1893. ÁPRILIS 6. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1893. — 474.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1893. ÁPRILIS 6. NAPJÁN

NAGYSZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Szél Kálmán esperes és
Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. Tanácsbírák:

Lelkészi részről:	Világi részről:
Balog Ambrus	Ercsei Sándor
Márk Ferencz	Benedek László
Nagy Imre	Dr. Balogh Elek
Böszörményi Lajos	Sántha István
Sipos Imre	Fábián László.

II. Jegyzők:

Balog Ambrus, Nagy Imre lelkészi, — Sántha István világi részről

III. Lelkészek:

Nagy Sándor ágyai, Hajdu Elek vadászi, Bagdi János anti, Kolumbán Áron köte-gyáni, Ónodi Sándor mező-gyáni, Szondi Géza sz.-l.-falvai, Bernáth Lajos tenkei, Bethlendi Sándor tamásdai, Kozma Zsigmond mező-sasi, Kis György szakáli, Boros Gábor árpádi, Miklósi Béla erdő-gyaraki, Leel-Ősy István bajji, Hunyadi László fekete-tótii, Fogarasi Bálint radnalippai lelkésztársak és Vadas Gyula cserményi s. lelkész-tanitó.

IV. Egyházak világi képviselői:

Szathmári Zsigmond és Szathmári Mihály N.-Szalontáról, Buzi Mihály Sarkadról, Pásztor Lajos Tamásdáról, Szőke János Okányból, ifj. Virág Sándor M.-Gyánból, Bod Ferencz Komádiból, Ákosi József Ugráról és Sajti Sándor E.-Gyarakról.

Elnöklő esperes — buzgó ima után — midőn lelkének mélyéből, szivének meleg szeretetével, ragaszkodó tiszteletével üdvözli elnöktársát, *Tisza Kálmán* egyházmegyei gondnokunk Ő nagyméltóságát, ki egyházi ügyeink intézésében, az igazi protestáns elvek által megjelölt határok között való fejlesztésében nemcsak szóval irányadónk, vezérünk, hanem az ő soha meg nem lankadó benső érdeklődése folytán a tettekben, — minden ékesszólásnál szebben beszélő példaadása által is mesterünk; — üdvözölvén a tanácsbirói kart, a jegyzőket, lelkészeket, az egyházak világi képviselőit, általában a közgyűlés minden alkotó tagjait: jelen közgyűlésünket, szívélyes üdvözlete által keltett, lelkesen felhangzó „*éljenek*“ között megnyitottnak nyilvánitja.

1. Az egyházak világi képviselői:

szabályszerűen kiállitott, rendben levő megbizó leveleik alapján a fent kitett sorrendben, igazoltatnak.

2. *Tisza István*, *Nagy Péter* tanácsbírák és *Szilágyi Sándor* borossebesi lelkész az esperesi hivatalhoz küldött jelentéseikben tudatják, hogy részint betegség, részint más elháritathatatlan okok miatt, a mostani közgyűlésen meg nem jelenhetnek.

Sajnos tudomásul vétetik.

3. A tárgysorozat felolvastatván:

helybenhagyatik és tanácskozási sorrendűl szolgál.

4. Olvastatott a következő esperesi jelentés az egyházmegye vallás-erkölcsi és anyagi állapotáról:

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyénknek az 1892. évi valláserkölcsi és anyagi állapotát föltüntető jelentésemet, a hozzám beérkezett adatok alapján, a következőkben van szerencsém beterjeszteni:

I. Vallás-erkölcsi állapot.

A közönséges isteni tisztelet gyakorlásában, ünnepnapokon és vasárnapok délelőttjén, a nagy munkaidő kivételével, általában dicséretes buz-

gólkodás észlelhető; a mely hanlankad is a délutáni s még inkább a köznapi isteni tiszteletek alkalmával, de viszont örvendetes emelkedést és benső érdeklődést mutat, a nagyobb mezei munka bevégeztével, a téli évszakban tartatni szokott bibliamagyarázatoknál.

Vasárnap délután egyházmegyénk 27 egyházában kátémagyarázat, 6-ban bibliamagyarázat, 7-ben felváltva e kettő, 2-ben egyszerü imádság tartatik, 2-ben pedig nem tartatik isteni tisztelet. Köznap reggelenkint minden nap tartatik isteni tisztelet 22 egyházban; — hetenkint 2-szer 7 egyházban; csak bünbánati héten 14-ben; 1-ben egyszer sem. Köznap délután naponként tartatik isteni tisztelet 4 egyházban; 40-ben nem. Köznapokon bibliamagyarázat tartatott 23 egyházban, 21-ben nem. Urvacsoráztak 21 egyházban, hol ez nyilvántartatott: 23,991-en.

A közönséges isteni tisztelet gyakorlásában észlelhető buzgólkodás daczára, az erkölcsi életben a meglazulás, a könnyelműség, a mai kor levegőjébe beoltott nagyzás és ennek szomoru következményei, kórtünetekként jelentkeznek. Az erkölcsi állapot megitélésére szolgáljanak a következő adatok: törvénytelen szülöttek száma: 275 (3356 közül) 8%; — törvénytelenül együtt él, a mennyire ez kipuhatolható volt: 267; visszás házas volt: 87, kik közül lelkészi békéltetés folytán kibékült: 24, elvált 12. Hozzánk áttért: 38, kitért: 10; — nazarénusok vagy baptisták vannak 14 helyen, — szertartás nélküli temetkezés fordult elő 4 helyen és botrányos bűneset 5 helyen.

II. Iskolaügy.

A tanügyi bizottság külön jelentésén kivül van szerencsém előterjeszteni: hogy a 6—12 éves 9055 tanköteles közül iskolába jár: 8439 (93·2%); nem jár: 616 (6·8%); a 13—15 éves 3271 tanköteles közül iskolába jár: 1768 (55%), és nem jár 1503 (45%).

III. Anyagi állapot.

Az 1892. évről szóló egyházi és gondnoki számadásokat, az egyházi törvény értelmében bekívánván, azokat az egyházmegyei számvevőszékhez áttettem, mely is e tárgyu jelentését az e. m. közgyűléséhez külön adta be.

Az egyházak ingó és ingatlan vagyonáról kiállitott, s a törvényszerű egyházlátogatás alkalmával hitelesitett leltárt nyilván tartom. Ezeknek előrebocsátása után áttérek az 1892. év folyamán történt épitkezésekre és hagyományokra:

a) *Épités és javitás.*

Ágyán javitásokra 320 frt; — *Anton* lelkészi lakon melléképületre 250 frt; — *Belényesen* iskolaépület teteje javitására 62·70 frt; — *B.-Ujlakon* iskolabővitésre 125 frt; templomjavitásra 75 frt, lelkész- és tanitólak javitásra 27 frt, — *B.-Zerinden* uj templomra és toronyra 6500 frt; két uj harangra felszereléssel együtt 410 frt; — *B.-Böszörményben* épüle-

tek javitására 337 frt; — *B. Zsadányban* tanitólak bővitésre 250 frt; — *E.-Gyarakon* lelkészi lak melléképületének javitására 172·26 frt; — *Erdőhegyen* javitásokra 335 frt; — *F.-Gyarmaton* tanitói lakon keritès javitás; — *Fenesen* a lelkészi lakon javitások 28 frt; — *Komádiban* melléképületek fedésére és keritkezésekre 400 frt; — *K.-Apátiban* a tanitói lakon egy magtár, kamara pinczével 225 frt; — *K.-Gyánban* a tanitói lakáson uj melléképület, kut és az egyházi épületeken apróbb javitások 600 frt; — *M.-Homorogon* uj tanitói lakásra 900 frt; templomépitéshez 145,000 drb tégla 700 frt. — *M.-Gyorokon* uj keritésre és apróbb javitásokra 115 frt; — *M.-Gyánban* egyházi épületek javitására 58 frt; uj keritésre 55 frt; — *M.-Sasson* templom, torony ujra meszeltetés, templom s toronytető ujra festéséért 593 frt; lelkészi lakon javitás és csatornázás 162 frt; fitanitói lakon uj keritès, kapu és javitások 67 frt; — *N.-Harsányban* a leánytanitói lakás ujból fedésére 124 frt; — *N.-Szalontán* egyházi épületek javitására 983·77 frt; — *N.-Zerinden* leányiskola uj tetőzetére és keritésekre 285 frt; — *Ó-Aradon* uj orgona és templomi karzat épitésére, mely gyűjtésből fedeztetett, 2300 frt; — *Radna-Lippán* imaházul és lelkészlakásul vétetett és átalakittatott egy 4280 frtos épület, melyből közadakozás utján fizettetett 2380 frt, az imaház fölszerelésére 200 frt; — *Okányban* templom s torony külső-belső kijavitására 2400 frt; lelkész- és tanitói lakon javitások 85 frt; — *Pankotán* templom tetőzetén és ablakain javitás; — *Sarkadon* az egyházi épületek javitására 250 frt; — *Szakálon* apróbb javitásokra 30 frt; — *Szentleányfalván* a tanitói lakás és tanterem kipadolására 120 frt; — *Tamásdán* lelkészi és tanitói lakás ujból fedésére, keritésekre és apróbb javitásokra 248 frt; — *Nyégerfalván* a „bihar-megyei népnevelési egyesület“ adományából iskolai padokra 30 frt; — *Tenkén* az egyházi épületek fedelein javitásra 200 frt; — *Ugrán* templom keritésére, lelkészi lakás és az iskolák javitására 266 frt; — *Vadászon* templom s torony gyökeres kijavitására 1350 frt.

Épitkezés és javitás történt tehát 33 egyházban összesen 24,018 frt 73 kr értékben.

b) *Adakozás és hagyomány.*

Belényesen perselypénz 23 frt, — orgonára adakoztak: Szabó Péter 11 frt, Boros Károly 5 frt, Zih József 5 frt, Szabó Ferencz 5 frt, Csató István 1 frt, Pataki Sándor 5 frt, Boros Péter 3 frt, Gordó Sándor 1 frt, K. Budai József 2 frt, özv. Kiss Károlyné 5 frt, özv. Mészáros Mihályné 5 frt, egyházi bál tiszta jövedelme 94 frt 41 kr; — *B.-Ujlakon* perselypénz 8 frt 91 kr; — *B.-Zerinden* templomépitésre: Báró Simonyi Lajos 200 frt, Lajos Ferencz 100 frt, Gróf Wenkheim Frigyes 50 frt, özv. Szilágyi Józsefné Balog Juliánna 3 frt, Bodnár Sándor 18 frt, Imre Flóra 5 frt, Buzi András 5 frt, Borbély Mózes 25 frt, n.-zerindi 7 egyháztag 7 frt, Zsigmond János 1 frt, özv. Balog Zsuzsánna 1 frt, Kiss Imre 1 frt, Fried Dániel 1 frt, Borbély Mihályné 10 frt, Kenderesi Sándor 5 frt, Gazsó János 1 frt, Vékás Sándorné 5 frt; harangra: többen 54 frt 22 kr; persely-

pénz gombfeltételkor és templomavatáskor 21 frt 09 kr, Vadászon tartott bál jövedelme 18 frt 33 kr, Gyarmati Erzsébet Kiss Józsefné két urasztalai abroszt, Tabajdi József pirosbársony szószékteritőt, Malczanek Bálint az urasztalára egy pirosbársony teritőt; — *B.-Böszörményben* perselypénz 26 frt 13 kr; Molnár János hagyománya 40 frt; — *B.-Sebesben* az egyház folyó szükségleteire 15 frt, orgona-kölcsön törlesztésére 64 frt 80 kr; — *Erdőhegyen* özv. Kálmán Ferenczné 1 drb urasztalai teritőt 28 frt; — *F.-Tóton* Nadányi Jenő és Nadányi Károly a templomi székeket és szószéket befestették, Nadányi Károly az urasztalára és szószékre teritőt készittetett, lelkészlak és iskola épitésre gyült 60 frt; — *Fenesen* Izsák János az egyháznak 1 frt; — *Gyantán* perselypénz 41 frt 43 kr, özv. Szabó Istvánné hagyománya 20 frt, urvacsorai borra többen 6 frt 20 kr, az iskola kutja szivattyujára többen 42 frt 85 krt; — *Komádiban* Fekete János az egyház részére 5 frt; — *K.-Apátiban* Gróf Csáky Kálmán orgonára 50 frt, ezenkivül a lelkésznek 3, a tanitónak 2 öl tüzifa; — *M.-Homorogon* a regáléból többen templomépitésre 80 frt; — *M.-Gyorokon* perselypénz 19 frt 05 kr, a lelkészi lakon tett javitásokra Csák Józsefné 10 frt, S. Balog Ferencz gondnok munkadijja 20 frt; — *M.-Gyánban* orgona-alapra özv. P. Deák Mihályné 10 frt, özv. Szakács Jánosné 5 frt, Kovács Lajos 10 frt, egy bál jövedelme iskolai czélra 12 frt 15 kr; — *M.-Sasson* orgonára néhai Buka Rebeka hagyománya 5 frt, ugyanerre az egyháztagok között gyüjtésből befolyt 484 frt, Bede Sándor és neje Fáber Ágnes szószékre teritőt 25 frt, Kőrösi Mihály és neje Kőrösi Juliánna az urasztalára teritőt 20 frt; — *N.-Szalontán* perselypénz 237 frt 72 kr; az egyház részére hagyományoztak: Kenéz Balázsné 20 frt, id. Pénzes Ferencz 40 frt, Tóti Mihály 50 frt, a n.-szalontai takarékpénztár az elemi iskolások segélyezésére 100 frt; — *Ó-Aradon* az „Aranykönyv“ alapra 120 frt, templomjavitásra 140 frt; — *Radna Lippán* imaház berendezésére többen 175 frt, Grósz Józseftől faanyag 20 frt, Izsel Henriktől lakatos munka 10 frt; — *Okányban* Nagy Judit urasztalai teritőt 4 frt; — *Pankotán* a „Népbank“ iskolai czélra 20 frt; — *Sarkadon* Elek Pál az urasztalára 2 ezüst poharat 107 frt, Debreczeni Pál hagyománya 20 frt, „Sarkad-vidéki takarékpénztár“ szegény tanulók könyvvel ellátására 35 frt, egy egyháztag 9 frt; — *Sonkolyoson* perselypénz 4 frt 26 kr; — *Jánosfalván* perselypénz 98 kr; — *Szakálon* Telegdi Juliánna hagyományozott az egyháznak egy házat telekkel együtt 120 frt, özv. Mártonffy Miklósné és leánya Katinka ezüst keresztelési eszközt 35 frt, néhai Bölöny Sándor téglaégetéshez 30 szekér szalmát, „Biharmegyei népnevelési egyesület“ tanszerekre 15 frt; — *Szentleányfalván* özv. Vékony Sándorné a szószékre egy bársony teritőt, az iskola bejárat kikövezésére többen 14 frt; — *Tamásdán* Ladich Gusztáv édes atyja halála alkalmából az egyháznak 50 frt; — *Tárkányon* cs. Benedek Péterné a szószékre egy értékes teritőt, K. Tót Lajosné egy urasztalai teritőt 10 frt, özv. Kovács Erzsébet ugyancsak egy urasztalai teritőt 10 frt; toronyóra alapra: Báthory Zoltán 20 frt, Véghső Gellért 25 frt, Thury Ignácz 5 frt, Beliczay Sándor 5 frt, Benedek László 5 frt, Papp Pál 5 frt és többen 7 frt; —

Nyégerfalván Csapó János az egyháznak 14 frt, „Biharmegyei népnevelési egyesület“ az iskolának padokra 30 frt; — *Tenkén* többen templomkeritésre 100 frt; — *Vadászon* templom s torony kijavitására lelkész gyüjtése 200 frt, gyülekezet adománya 200 frt, Báró Simonyi Lajos urasztalai teritőt 150 frt, szószéki teritöt 50 frt; — *Simonyifalván* iskolaépitésre Gróf Wencheim Frigyes 50 frt, Sternthal Adolf 20 frt, Czárán Márton 5 frt, Kapdebó István 5 frt, Czárán Gyula 5 frt, Sternthal Salamon 5 frt.

Tehát az összes adományok és hagyományok értéke, az értékben fel nem tüntetett természetbenieken kivül, 28 egyházban 4136 frt 53 kr. — Ezenkivül az urasztala több helyütt részint egész éven át, részint egyes alkalmakkor, egyes buzgó egyháztagok adományából láttatott el kenyérrel és borral, u. m. *Bajjon, Belényesben, B.-Ujlakon, B.-Böszörményben, B.-Sebesben, F.-Gyarmaton, Fenesen, K.-Apátiban, M.-Gyorokon, M.-Sasson, N.-Szalontán, Okányban, Pankotán, Szakálon, Szentleányfalván, Tárkányban* és *Ugrán.*

Hálás köszönettel jelentem be, hogy *Apostoli Királyunk Ő Felsége* magánpénztárából a kisházai leányegyháznak iskolai fölszerelésre 80 frtot méltóztatott adományozni; — továbbá, hogy a magy. kir. pénzügyminisztérium a radna-lippai ujonnan alakult ev. ref. egyháznak, 12 évi használatra, 10 katasztr hold földet adományozott, melynek jövedelme a lelkészi fizetésre fordittatik; — valamint azt is, hogy egyházmegyénk az országos ev. ref. közalapból ideiglenes segélyül 330 frtot; missiói segélyül 850 frtot; — lelkészi állomások fölsegélésére tőkesegély évjáradékául 245 frtot, — épitkező egyházak tőkesegély járadékául 75 frtot nyert; — államsegélyül 983 frtot, a tiszántuli ref. segélyegylettől 150 frtot; — egyházmegyei lelkészi gyámintézetünk a Báró Baldácsy-alapitványból 51 frtot. A „Gusztáv Adolf-egylet“ a b.-zerindi egyháznak 50 frtot; a „Biharmegyei népnevelési egyesület“ a szakáli iskolának 15 frt értékű taneszközöket, — a nyégerfalvai iskolának iskolai padokra 30 frtot adományozott.

Jelentem továbbá, hogy *néhai Révész Bálint* püspökünk emléke megörökitésére 25 egyházból 124 frt 44 kr küldetett be hozzám, melyhez járultak: Sonkolyos 5 frt 85 kr, Ant 3 frt, Arad 3 frt, Gyanta 1 frt 50 kr, Bajj 2 frt 15 kr, F.-Tót 12 frt 84 kr, Ugra 8 frt, Tamásda 1 frt, E.-Gyarak 7 frt 30 kr, M.-Sass 3 frt, Geszt 1 frt, Szemlak 1 frt, Balog Ambrus 1 frt, Szűcs József 1 frt, Tenke 7 frt 50 kr, B.-Ujlak 1 frt, Erdőhegyről: Csiha Márton, Tabajdi Sándor, Körözsi János 3 frt, Szőcs Imre 1 frt, Árpád 5 frt, S.-Keresztur 4 frt 80 kr, Szentleányfalva 3 frt, N.-Szalonta 25 frt, Remete 2 frt 50 kr, K.-Gyán 5 frt, Sarkad 15 frt; — továbbá, hogy a debreczeni főiskolai tápintézetre 11 egyházból 41 frt 47 kr küldetett be hozzám, mely összeghez járultak: Sonkolyos 5 frt 70 kr, Ugra 4 frt 22 kr, Geszt 1 frt, Szemlak 1 frt, Bajj 1 frt, Tenke 7 frt 50 kr, B.-Ujlak 30 kr, Árpád 3 frt, S.-Keresztur 4 frt 75 kr, Belényes 3 frt, N.-Szalonta 10 frt; — ezen adományokat 165 frt 91 krban számadásom igazolása szerint a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához küldöttem be f. évi márczius 7-én.

Fölemlitem, hogy egyedül a *b.-ujlaki* egyház az, melyben az egyházi

hivatalnokok közvetlenül maguk szedik fizetésüket az egyháztagoktól, egyébütt a presbyterium szedeti azt; 3 egyházban nem nyerték ki az egyházi hivatalnokok fizetéseiket a mult esztendőben. — Az egyházi épületek az egyházmegye minden egyházában tűzkár ellen biztositva vannak.

IV. Népmozgalmi adatok.

Egyházmegyénkben 44 anyaegyház, 8 leányegyház, 213 szórvány és 3 missiói-kör van. Ezekben a lelkek száma: 67,325; a születteké: 3356, vagyis 4.9%; a meghaltaké: 2811, vagyis 4.1%; az uj házasoké: 752, vagyis 1.1%; — konfirmáltaké: 1130, vagyis 1.6%; a 44 anyaegyházban van 45 rendes lelkészi állomás, melyből 2 nem levén betöltve, a rendes lelkészek száma: 43; továbbá 1 körlelkész, egy helyettes lelkész és 10 segédlelkész, és igy összesen: 55. — A tanitók száma: 103; kik közül 5 lelkész, 3 s lelkész-tanitó, 85 rendes, 10 ideiglenes tanitó

V. Halálozás.

Részvéttel jelentem be Barna Zsigmond sonkolyosi lelkész halálát, ki 1892. május 15-ikén 37 éves korában halt el, bár kevés ideig, de buzgó, igaz munkása volt az Ur szőlejének; — továbbá lelkészi karunk Nesztorának, egyházmegyénk majdnem két évtizeden keresztül buzgó esperesének, néhai *Osváth Imre* sarkadi lelkésznek az 1892-ik év deczember 23-ikán történt elhunytát. Az 55 esztendőn át buzgó odaadással munkálkodott hív lelkipásztornak, egyházmegyénk 18 éven keresztül esperesének emléke legyen áldott!

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Midőn egyházmegyénk valláserkölcsi és anyagi állapotát a fentebbiekben van szerencsém feltüntetni, kérem, hogy a fentebb részletezett épitkezéseket és adományokat örvendetes tudomásul venni s a buzgó adakozóknak jegyzőkönyvileg köszönetet nyilvánitani méltóztassék".

A felolvasott, kitűnő gondossággal és átlátszó világossággal szerkesztett, szakavatott mesterét dicsérő esperesi jelentés átalában tudomásul vétetik.

A részletezett épitkezéseket és adományokat pedig egyházm. közgyűlésünk, egyfelől az épitkezéseket eszközlő egyházi előljáróságok buzgósága iránt, — másfelől az adományokat tevők jótékonysága — és nemes jutalmát főként önmagában találó áldozatkészsége iránt kifejezett, elismerő, hálás köszönetének nyilvánitásával, örvendetes tudomásul venni: *kedves kötelességének ismeri.*

Minthogy esperes ur szóval bejelentette, hogy a b.-ujlaki egyház előljárósága kötelező igéretet tett a felől, hogy jövőben szemök előtt tartva az egyházi törvény 231. § ának

rendelkezését, a belhivatalnokok fizetéseiket már ő náluk sem fogják ezután közvetetlenül szedni a hivektől: ujabb intézkedés szüksége fenn nem forog, de elvárja, sőt megköveteli egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a b.-ujlaki egyház előljársága kötelező igéretét valahára már meg is tartsa és beváltsa.

5. Főjegyző inditványozza, hogy néhai *Osváth Imre* sarkadi volt lelkész emlékezetének megörökitésére szenteljünk jegyzőkönyvünkben egy külön lapot.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tett inditványt elfogadja és elhatározza, hogy Néhai *Osváth Imre* sarkadi volt lelkész és kiérdemült esperes feledhetetlen emlékezetének megörökitésére jegyzőkönyvében egy külön lapot szentel.

A páratlan *jó szivű ember*; a megrenditő csapásokat rendületlen hittel átélt *családfő*; a *tudós pap*; a szeretet ihletett *szónoka*; a buzgó *lelkipásztor*; a szeretetet igazsággal s az igazságot szeretettel gyakorló *esperes*; ha a természet Isten által rendelt örök törvényei értelmében elvétetett is tőlünk test szerint: de lélekben élni fog mindnyájunk szivében, a kik ismertük őt!

6. Olvastatott az elnökileg elintézett ügyekről a következő esperesi jelentés:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházmegye utóbbi közgyűlése óta elnökileg elintézett közérdekű ügyekről van szerencsém a következőkben terjeszteni be jelentésemet.

1. 1892. aug. 14. 407. sz. a. Kálmán Béla lelkészjelöltet, bemutatott lelkészképességi és szolgálati bizonyitványai alapján, felhatalmaztam a k.-peregi egyházban a lelkészi szolgálatok teljesitésére s. lelkészi minőségben.

2. Aug. 26. 426. sz. a. a vadászi presbyterium választása alapján Váczi Sándor csapi volt tanitót, tanitói igazolványa és szolgálati bizonyitványa bemutatása mellett, ideiglenesen megerősitettem a vadászi leánytanitóságban.

3. Szept. 5. 444. sz. a. a m.-sassi presbyterium választása alapján, Kovács Endre okleveles tanitót ideiglenesen megerősitettem a m.-sassi fitanitóságban és énekvezérségben

4. Szept. 13. 449. sz. a. a k.-peregi presbyterium választása alapján Précsényi Sándor okleveles tanitót, ki eddig izsáki helyettes orgonista-kántor-tanitó volt, ideiglenesen megerősitettem a k.-peregi fitanitóságban, szolgálati bizonylatának s esperesi elbocsátó levelének bemutatása mellett.

5. Okt. 10. 465. sz a. Posta Lajos fenesi tanitót a f.-gyarmati pres-

NAGYTISZTELETŰ

OSVÁTH IMRE

13 ÉVIG KÖTE-GYÁNI, 40 ÉVIG SARKADI LELKÉSZ,
S A NAGYSZALONTAI EV. REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
18 ÉVEN ÁT BUZGÓ ESPERESÉNEK

EMLÉKEZETE LEGYEN ÁLDOTT.

SZÜLETETT NAGY-ZERINDEN 1808. MÁJUS 23.

MEGHALT SARKADON 1892. DECZEMBER 23. NAPJÁN.

byterium választása alapján ideiglenesen megerősitettem a f.-gyarmati leánytanitóságban.

6. Okt. 6. 467. sz. a. Király László okleveles tanitót, ki eddig Negyeden volt h. tanitó, oklevelének és szolgálati bizonylatainak bemutatása alapján, ideiglenesen megerősitettem az e.-gyaraki tanitóságban.

7. Okt. 14. 477. sz. a. a b.-zsadányi presbyterium 1892. okt. 9. tartott ülése 1. sz. határozata s illetőleg indokolt fölterjesztése alapján, kivételesen engedélyeztem, hogy a leánytanitói lakás sürgős kijavitása és 2 szobával kibővitése czéljából a presbyterium 250 frt ideiglenes kölcsönt vehessen fel, azon határozott kikötéssel, hogy ezen összeg kizárólag a leányiskola épület javitására és bővitésére használtatik fel, és hogy ezen adósságot a presbyterium saját hatáskörében levő eszközök alkalmazása által mielőbb törleszti s annak megtörténtéről az esperesi hivatalt értesiti.

8. Okt. 18. A m.-gyáni presbyterium választása alapján Kovács János okleveles tanitót, ki eddig B.-Böszörményben volt alkalmazva, ideiglenesen megerősitettem a m.-gyáni kántorsággal összekötött fitanitói állomásban, 485. sz. a.

9. Okt. 18. 486. sz. a. Bugyi János hittanszaki tanfolyamot végzett ifjut, főt. Kiss Áron püspök ur 1759 sz. kibocsátó levele alapján, felhatalmaztam a geszti egyházban Nt. Nagy Péter lelkész mellett a lelkészi szolgálatok teljesitésére s. lelkészi minőségben azon kikötés mellett, hogy lelkészképességi első vizsgáját az 1893. évben mulaszthatatlanul tegye le.

10 Nov. 16. 507. sz a. Boldizsár Béla kőrösi tanyai tanitót ideiglenesen alkalmaztam a bokszegi tanitóságban bemutatott bizonyitványai alapján.

11. Nov 16. 508. sz. a. a cserműi leányegyház presbyteriumának és egyházközségi közgyűlésének 1892. okt. 24 iki határozata s illetőleg indokolt fölterjesztése alapján, kivételesen és az e. m. közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében engedélyt adtam arra, hogy az egyház rozzant és semmi hasznot nem hajtó eddigi bérházát eladhassa oly föltétel alatt, hogy a befolyó összeget a templom és iskola épitési alaphoz csatolja; — valamint engedélyt adtam arra is, hogy a cserműi ev. ref. egyház nevén álló 239. sz. telek, melyet még az 1876. esztendőben Nagy Imrének készpénzfizetés mellett eladott, telekkönyvileg is a vevő nevére átirassék.

12. Nov. 21. 524. sz. a. Komjáthy Antal 4-ed éves képezdei növendéket, a debreczeni tanitóképezdei tanári kar 34—1892. sz. kibocsátása alapján, a f. tanévre a b.-böszörményi kisebb fitanitóságban ideiglenesen megerősitettem olyan föltétel mellett, hogy hátralevő vizsgáit, magán uton elkészülve, rendes időben letenni köteles.

13. Decz. 4. A bél-zerindi ujonnan épitett templom s torony felavatási ünnepélyén egyházmegyénk képviselésére fölkértem és megbiztam Nt. Márk Ferencz és Nagy Imre e. m. tanácsbiró urakat, miután én ezen időben a zsinat ülésein Budapesten voltam. Ezen ünnepélyen az avatási imát Nt. Márk Ferencz e. m tanácsbiró mondotta.

14. Decz. 3. 534. sz. a. Makai László okányi lelkész 118. sz. azon

fölterjesztése alapján, hogy gyöngélkedése idejére a szomszédos lelkészek közül valakit bizzak meg a presbyteriumi ülések vezetésével s általában az elnöki teendők végezésével: Ónodi Sándor m.-gyáni lelkészt biztam meg az okányi egyház felügyelő lelkészségével, felhatalmazván őt a presbyteri gyülések vezetésére s általában a lelkész-elnöki teendők végezésére Makai László okányi rendes lelkész betegeskedése tartamára.

15. 1893. január 9. 5. sz. a. a b.-böszörményi presbyterium választása alapján Asztalos Ferenczet, — ki a képezdének 3 évfolyamát végezte, s előbb Gyulán, majd Bagamérban s. tanitóul volt alkalmazva, — a f tanévre felhatalmaztam, hogy a leánytanitóságot helyettes minőségben elfoglalja s annak teendőit végezze, azon kikötés mellett, hogy a képezde 4-ik évi tárgyaiból a vizsgát ezen isk. év folyamán tegye le, mert különben állomásán tovább nem maradhat.

16. Márcz 4. 118. sz. a. a fenesi presbyterium választása alapján Nagy Ferencz 4-ed éves képezdei növendéket, — a debreczeni tanitóképezde tanárkarától nyert kibocsátás fölmutatása mellett, — a jelen tanévre fölhatalmaztam a fenesi tanitóság elfogadására és teendőinek ideiglenes minőségben leendő végezésére, azon föltétel alatt, hogy hátra levő vizsgáit, magán uton elkészülve, rendes időben letenni köteles, különben állomásán tovább nem maradhat.

Átalában helybenhagyó tudomásul vétetik.

Jóvá hagyja e. m. közgyülésünk a zsadányi egyház 250 forint ideiglenes kölcsönét is, de kötelezi a presbyteriumot, hogy annak *törlesztéséről mielőbb gondoskodjék* s a leánytanitói lakást alaposan kijavittassa s két szobával megbővittesse.

Jóvá hagyja e. m. közgyülésünk azt is, hogy a cserműi leányegyház bérházát, mely eddig alig jövedelmezett, eladhassa, azonban az eladásból befolyó vételárt a templom és iskola alaphoz kell csatolnia.

Egyházm. közgyülésünk megadja az engedélyt arra, hogy a cserműi leányegyháznak még 1876-ban eladott 239. sz. telekje a vásárló Nagy Imre nevére telekkönyvileg átirassék.

7. Beterjesztetett a következő számadás az esperes által továbbitott hivatalos pénzekről:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyülés!

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyülése óta a következő hivatalos pénzeket továbbitottam:

Sorszám	Idő	Okmány szám	Megnevezés	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
	1892.						
1	aug. 10	396	1892. évi államsegélyül áttétet.	983	—	—	—
2	„ 14	ad 396	Államsegély lelkészi gyámintézetnek	—	—	603	—
3	„ 13	400	„ m. gyoroki lelkésztanitónak	—	—	45	—
4	„ 13	400/1	„ szakáli lelkész-tan.	—	—	45	—
5	„ 14	400/2	„ szintyei s. lelkésztanitónak	—	—	45	—
6	„ 15	400/3	„ f.-tóti lelkész tanit.	—		45	
7	„ 15	400/4	„ belényesi lelkésznek gymn. vallástanitásért	—	—	45	—
8	„ 16	400/5	„ nyégerfalvai tanit.	—	—	29	—
9	„ 17	400/6	„ csermő s. lelkésztanitónak	—	—	45	—
10	„ 17	400/7	„ széplaki tanitónak	—	—	27	—
11	„ 17	400/8	„ kisházai tanitónak	—	—	27	—
12	„ 27	400/9	„ jánosfalvai tanitón	—	—	27	—
13	szept. 4	443	Egyházkerületi ref. segélyegyegylettől segély	150	—	—	—
14	„ 10	443/1	Ebből segély a szintyei s. lelk.-tanitónak	—	—	50	—
15	„ 11	443/2	„ „ Hajdu Elek cserméi felügyelő lelkészn.	—	—	50	—
16	„ 12	443/3	„ „ Szondy Gy. széplaki felügyelő lelkészn.	—	—	50	—
17	nov. 10	514	B Baldácsy-alap jutaléka 1892	51	—	—	—
18	„ 15	ad 514	B. Baldácsy-alap jutaléka lelk. gyámintézetnek	—	—	51	—
19	decz. 28	574	1892. évi egyházkerületi közigazg. költségekre	670	—	—	—
			1892. évi konv. jegyzőkönyv ára	6	90	—	—
20	„ 31	ad 574	Ezen költségek az egyh. ker. pénztárba beküldve	—	—	676	90
	1893.						
21	márcz. 20	137	1892. évről tűzkármentesitési jutalék	53	—	—	—
22	„ 23	ad 137	Ezen jutalék az egyházmegyei pénztárba befizettetett	—	—	53	—
			Összesen	1913	90	1913	90

E számadás megvizsgálására egyházmegyei közgyűlésünk felkéri Szathmári Zsigmond és Bagdi János urakat, kik megbizatásukban eljárván jelentik, hogy a kiadott esperesi számadást, mely az 1892. év április 10—1893. márczius 23-ig terjed, megvizsgálták, a nyugtákkal pontról-pontra összehasonlitották, s azt mindenben megegyezőnek, helyesen vezetettnek találták, minélfogva a felmentést megadhatónak véleményezik.

Küldöttek ezen irásban beadott jelentése alapján, egyházmegyei *közgyűlésünk számadó esperesnek a felmentést*, a szokott fentartással, *megadja*, a számadást egész terjedelmében jegyzőkönyvileg közzé tenni s irataival együtt levéltárba elhelyezni határozza.

8. Beterje-ztetett a szavazatbontó bizottság következő két jegyzőkönyve:

Esperes előterjeszti, hogy a 6/1893. sz. egyházmegyei végzés folytán felhivta az egyházmegye lelkészeit, mint a lelkészi gyámintézet tagjait, hogy az üresedésbe jött gyámintézeti tagságra nézve szavazataikat hozzá f. julius hó 15-ig küldjék be; — mely felhivás folytán hozzá a lelkészi gyámintézet 32 tagjától érkezett be szavazat. Nem szavaztak 12-en u. m.: az ágyai, árpádi, b.-zsadányi, f.-gyarmati, gyantai, k.-peregi, ó-aradi, sarkadi, s.-kereszturi, sonkolyosi, sz.-leányfalvai és vadászi lelkészek.

A beérkezett 32 szavazat közül:

1. Nagy Imre ugrai lelkész 15 szavazatot,
2. Böszörményi Lajos, ki már választmányi tag 4 szavazatot,
3. Bagdi János anti lelkész 3 szavazatot,
4. Bernát Lajos tenkei „ 3 „
5. Siposs Imre belényesi „ 2 „
6. Hajdu Elek vadászi „ 1 „
7. Ónodi Sándor m.-gyáni „ 1 „
8. Kolumbán Áron k.-gyáni „ 1 „
9. Csiha Márton erdőhegyi „ 1 „
10. Szondy Géza sz.-leányfalvai lelkész 1 szavazatot nyert.

Miért is, mert senki általános többséget nem nyert, a legtöbb szavazatot nyert három egyén: *Nagy Imre*, *Bagdi János* és *Bernát Lajos* uj szavazásra kitüzetnek, esperes megbizatván a további intézkedés foganatositásával.

Esperes előterjeszti, hogy a 6/1892. sz. egyházmegyei végzés folytán 466. sz körlevelében most már másodizben felhivta az egyházmegye lelkészeit, mint a lelkészi gyámintézet tagjait, hogy mivel az üresedésbe jött gyámintézeti tagságra az első izben beadott szavazás alkalmával senki sem nyert általános többséget, a viszonylag legtöbb szavazatot nyert három egyénre: Nagy Imre, Bagdi Jánosra és Bernáth Lajosra adják be szavazataikat 1892. decz. 1. napjáig, — e felhivás folytán hozzá a gyámintézet 33 tagjától érkezett be szavazat. Nem szavaztak: az ágyai, árpádi,

b.-zsadányi, f.-gyarmati, k.-peregi, komádii, k.-apátii, aradi, okányi, pankotai és szentleányfalvai lelkészek, tehát összesen 11.

A beérkezett 33 szavazat közül:

1 Nagy Imre ugrai lelkész 28 szavazatot,
2 Bagdadi János anti lelkész 2 szavazatot,
3 Szücs József f.-gyarmati lelkész 1 szavazatot,
4 Csiha Márton erdőhegyi lelkész 1 szavazatot,
5 Hajdu Elek vadászi lelkész 1 szavazatot nyert.

Miért is *Nagy Imre* mint általános többséget nyert a lelkészi gyámintézeti választmány megválasztott tagjául jelentetett ki.

Hogy *Nagy Imre* 28 szavazattal, 4 más egyénre esett 5 szavazat ellenében a lelkész-gyámintézeti választmány megválasztott tagjául kijelentetett: *tudomásul szolgál.*

9. Olvastatott a következő esperesi jelentés az 1892. évi közalapi számadások megvizsgálásáról és az 1893. évi közalapi járulékok helybenhagyásáról:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy az egyházmegye közalapi bizottsága az 1892-ik évi közalapi járulékokról szóló számadást a kezelési szabályok értelmében megvizsgálta, teljesen rendben levőnek találta, s mint ilyet, jóváhagyta.

Számadás az országos reform. egyházi közalap 1892. évi járulékairól.

Tiszántuli egyházkerület, n.-szalontai egyházmegye.

Sorszám	I. Egyházközség neve	II. Hátralékok rovata: összes hátraléka a folyó 1892. év január 1-én		ebből törölt etett		hátralékából befizetett a f. 1892. évben		hátraléka maradt a folyó 1892. év decz. 31-én		III. Folyó évi járulékok rovata: járuléka a folyó 1892 évre		ebből befizetett a folyó 1892. évben		ebből hátralék maradt a f. 1892. év decz. 31-én		IV Tőketermészetű adományok	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	—	—	—	—	—	—	—	—	62	80	62	80	—	—	—	—
	f. e. Szintye	—	—	—	—	—	—	—	—	7	70	7	70	—	—	—	—
2	Ant	—	—	—	—	—	—	—	—	30	60	30	60	—	—	—	—
3	K.-Apáti	15	30	—	—	15	30	—	—	15	—	15	—	—	—	—	—
4	Arad	58	28	9	40	48	88	—	—	102	10	61	12	40	98	—	—
	f. e. Uj-Arad	6	10	—	—	—	—	6	10	1	60	—	—	1	60	—	—
	f. e. Vinga	12	50	12	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Árpád	—	—	—	—	—	—	—	—	20	30	20	30	—	—	—	—
6	Bajj	—	—	—	—	—	—	—	—	24	80	24	80	—	—	—	—
7	Belényes	10	20	2	20	6	—	2	—	33	90	20	—	13	90	—	—
	f. e. Vaskóh	2	30	—	30	—	80	1	20	3	—	—	—	3	—	—	—
8	B.-Böszörmény	—	—	—	—	—	—	—	—	82	—	82	—	—	—	—	98
9	Erdőhegy	15	80	2	90	12	90	—	—	100	80	86	10	14	70	—	—
10	Fenes	20	50	—	—	20	50	—	—	20	80	20	80	—	—	—	—
11	Geszt	—	—	—	—	—	—	—	—	79	—	78	—	1	—	—	—
	f. e. Cséffa	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	—	—	—	—	—
12	K.-Gyán	—	—	—	—	—	—	—	—	64	—	—	—	64	—	—	—
13	M.-Gyán	—	—	—	—	—	—	—	—	57	20	57	20	—	—	—	—
14	Gyanta	49	10	—	—	49	10	—	—	35	30	35	30	—	—	—	69
	l. e. Kisháza	2	40	—	—	2	40	—	—	2	40	2	40	—	—	—	—
	l. e. Széplak	1	60	—	—	1	60	—	—	1	60	1	60	—	—	—	—
15	E.-Gyarak	—	—	—	—	—	—	—	—	21	40	21	40	—	—	—	—
16	F.-Gyarmat	—	—	—	—	—	—	—	—	42	50	42	50	—	—	—	—
17	M.-Gyorok	—	—	—	—	—	—	—	—	9	30	9	30	—	—	—	20
18	N.Harsány	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	32	—	—	—	—	—
19	M.-Homorog	13	50	—	—	13	50	—	—	22	30	7	40	14	90	—	—
20	S.-Keresztur	5	98	1	56	4	42	—	—	26	40	26	40	—	—	—	—
21	Komádi	75	40	—	—	75	40	—	—	149	30	125	50	23	80	—	—
22	Okány	—	—	—	—	—	—	—	—	78	70	78	70	—	—	—	—
	Átvitel	288	96	28	86	250	80	9	30	1133	80	955	92	197	88	1	87

I.		II. Hátralékok rovata								III. Folyó évi járulékok rovata						IV.	
Sorszám	Egyházközség neve	összes hátraléka a folyó 1892. év január 1-én		ebből törölt etett		hátralékából befizetett a f. 1892. évben		hátraléka maradt a folyó 1892 év decz. 31-én		járuléka a folyó 1892. évre		ebből befizetett a folyó 1892. évben		ebből hátralék maradt a f. 1892. év decz. 31-én		Tőketermészetű adományok	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	Áthozat	288	96	28	86	250	80	9	30	1133	80	955	92	197	88	1	87
23	Pankota	—	—	—	—	—	—	—	—	20	30	20	30	—	—	—	—
24	K.-Pereg	27	90	1	10	10	10	16	70	66	80	59	40	7	40	—	—
	l. e. N.-Pereg	20	20	—	70	13	20	6	30	12	90	9	80	3	10	—	—
25	Radna-Lippa	—	—	—	—	—	—	—	—	17	10	17	10	—	—	—	30
26	Remete	—	—	—	—	—	—	—	—	14	30	14	30	—	—	—	—
27	Sarkad	—	—	—	—	—	—	—	—	201	30	201	30	—	—	—	—
28	M.-Sass	—	—	—	—	—	—	—	—	67	50	67	50	—	—	1	80
29	B.-Sebes	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	17	—	—	—	—	—
30	Sonkolyos	—	—	—	—	—	—	—	—	8	30	8	30	—	—	—	—
	l. e. Jánosfalva	—	—	—	—	—	—	—	—	5	90	5	90	—	—	—	—
31	Szakál	7	20	—	—	7	20	—	—	6	90	6	90	—	—	—	—
32	N.-Szalonta	54	60	12	10	42	50	—	—	499	20	476	50	31	70	4	09
33	Szemlak	—	—	—	—	—	—	—	—	24	90	24	90	—	—	—	—
34	Szentleányfalva	—	—	—	—	—	—	—	—	22	10	22	10	—	—	—	—
35	Tamásda	1	20	—	10	1	10	—	—	15	20	13	50	1	70	—	—
36	Tárkány	—	—	—	—	—	—	—	—	23	20	23	20	—	—	—	—
	l. e. Nyégerf.	—	—	—	—	—	—	—	—	5	40	5	40	—	—	—	—
37	Tenke	—	—	—	—	—	—	—	—	64	30	64	30	—	—	—	—
38	F.-TótésGyörös	—	—	—	—	—	—	—	—	27	60	27	60	—	—	—	—
39	Ugra	—	—	—	—	—	—	—	—	65	70	65	70	—	—	1	12
40	B.-Ujlak	—	—	—	—	—	—	—	—	12	50	12	50	—	—	—	—
41	B.-Zerind	—	—	—	—	—	—	—	—	11	50	11	50	—	—	—	—
42	N.-Zerind	—	—	—	—	—	—	—	—	50	80	50	80	—	—	—	—
43	Zsadány	79	80	—	—	79	80	—	—	78	20	78	20	—	—	—	—
44	Vadász	—	—	—	—	—	—	—	—	43	30	—	—	43	30	—	—
	l. e. Csermő	—	—	—	—	—	—	—	—	10	30	10	30	—	—	—	—
	f. e. B.-Apáti	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
	f. e. Talpas	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10	—	—
	f. e Simonyif	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	—	—	2	10	—	—
	f. e. Seprős	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—
	Összesen	479	86	42	86	404	70	32	30	2533	50	2261	22	272	28	9	18

Az 1892-ik év folyamán befizettetett:		maradt fizetetlen:	
1. hátrálék	404 frt 70 kr	hátrálék	32 frt 30 kr,
2. f. évi járulék	2261 frt 22 kr	f. évi járulék	272 frt 28 kr,
3. perselypénz	9 frt 18 kr	összesen	304 frt 58 kr.

Összesen 2675 frt 10 kr, ezen összeg a következő részletekben küldetett fel a magyar földhitelintézethez:

1. 1892. decz. 12., a 21419. sz.	nyugta szerint:	1179.—,	ennek	postai	viteldija	—.60,
2. 1892. decz. 20., a 21882. sz.	„	„	514.09,	„	„	„	—.42,
3. 1892. decz. 31., a 22557. sz.	„	„	754.39,	„	„	„	—.51,
4. 1893. jan. 3., a 109. sz.	„	„	165.72,	„	„	„	—.30,
5. 1893. jan. 4., a 171. sz.	„	„	61.90,	„	„	„	—.20.
		Összesen	2675.10.			Összesen	2.03.

Ezen számadást ugy egyes tételeiben, mint főösszegében, okmányaival összehasonlitván, azt helyesen vezetettnek, teljesen felszereltnek találtuk, s mint ilyet, jóváhagytuk, azon kijelentéssel, hogy a Széll Kálmán esperes által előlegezett 2 frt 03 kr postadij részére az egyházmegyei pénztárból kiutalványozandó.

N.-Szalontán, 1893. január 14.

Ercsey Sándor,
Dr. Balogh Elek,
e. m. közalapi biz. tagok.

Van szerencsém továbbá jelenteni, hogy a hozzám beérkezett 1893. évi közalapi járulékokról szóló bevallási iveket, az egyházmegye közalapi bizottsága felülvizsgálta és jóváhagyta. Az ekként jóváhagyott bevallási iveket az illető presbyteriumokhoz 1—1 példányban visszaküldtem, — 1—1 példányban pedig az egyházmegyei levéltár részére visszatartottam.

Bevallási iv az országos reform. egyházi közalap 1893. évi járulékairól.

Tiszántuli egyházkerület, n.-szalontai egyházmegye.

Sorszám	Egyházközség neve	Összes hátraléka a folyó 1893. év jan. 1-én		Ebből töröltetett		Járuléka a folyó 1893. évre	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	—	—	—	—	62	80
	f. e. Szintye	—	—	—	—	6	—
2	Ant	—	—	—	—	30	10
3	K.-Apáti	—	—	—	—	15	—
4	Arad	40	98	22	40	97	90
	f. e. Uj-Arad	7	70	—	—	1	60
5	Árpád	—	—	—	—	20	—
6	Bajj	—	—	—	—	16	50
7	Belényes	15	90	5	10	32	90
	f. e. Vaskóh	4	20	—	—	2	50
8	B.-Böszörmény	—	—	—	—	82	10
9	Erdőhegy	14	70	2	80	100	60
10	Fenes	—	—	—	—	19	70
11	Geszt	1	—	1	—	80	—
	f. e. Cséffa	—	—	—	—	7	—
12	K.-Gyán	64	—	—	—	62	30
12	M.-Gyán	—	—	—	—	57	30
14	Gyanta	—	—	—	—	35	80
	l. e. Kisháza	—	—	—	—	2	40
	l. e. Széplak	—	—	—	—	2	20
15	E.-Gyarak	—	—	—	—	24	20
16	F.-Gyarmat	—	—	—	—	42	50
17	M.-Gyorok	—	—	—	—	9	80
18	N.-Harsány	—	—	—	—	32	—
19	M.-Homorog	14	90	—	—	22	40
20	S.-Keresztur	—	—	—	—	23	90
21	Komádi	23	80	—	—	150	70
22	Okány	—	—	—	—	81	80
23	Pankota	—	—	—	—	19	70
	Átvitel	187	18	31	30	1141	70

Sorszám	Egyházközség neve	Összes hátraléka a folyó 1893. év jan. 1-én		Ebből töröltetett		Járuléka a folyó 1893. évre	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
	Áthozat	187	18	31	30	1141	70
24	K.-Pereg	24	10	2	70	61	70
	l. e. N.-Pereg	9	40	1	20	11	80
25	Radna-Lippa	—	—	—	—	15	—
26	Remete	—	—	—	—	14	50
27	Sarkad	—	—	—	—	201	—
28	M.-Sass	—	—	—	—	68	—
29	B.-Sebes	—	—	—	—	17	90
30	Sonkolyos	—	—	—	—	9	10
	l. e. Jánosfalva	—	—	—	—	7	10
31	Szakál	—	—	—	—	6	60
32	N.-Szalonta	31	70	6	80	474	90
33	Szemlak	—	—	—	—	24	—
34	Szentleányfalva	—	—	—	—	21	90
35	Tamásda	1	70	—	20	14	90
36	Tárkány	—	—	—	—	23	40
	l. e. Nyégerfalva	—	—	—	—	5	40
37	Tenke	—	—	—	—	67	50
38	F.-Tót és Györös	—	—	—	—	27	60
39	Ugra	—	—	—	—	45	70
40	B.-Ujlak	—	—	—	—	12	50
41	B.-Zerind	—	—	—	—	12	—
42	N.-Zerind	—	—	—	—	50	90
43	Zsadány	—	—	—	—	66	80
44	Vadász	43	30	—	—	44	10
	l. e. Csermő	—	—	—	—	9	20
	f. e. B-Apáti	1	—	—	—	1	—
	f. e. Talpas	2	10	—	—	2	—
	f. e. Simonyifalva	2	10	—	—	2	70
	f. e. Seprős	2	—	—	—	2	—
	Összesen	304	58	42	20	2462	90

E szerint a hátrálék	304 frt 58 kr,	melyből
töröltetvén	42 frt 20 kr,	
maradt hátrálékul	262 frt 38 kr,	
f. évi járulék	2462 frt 90 kr,	

és igy összesen 2725 frt 28 kr fizetendő az 1893-ik évben.
N.-Szalontán, 1893. febr. 28.

Széll Kálmán ev. ref. esperes, *Ercsey Sándor*, *Dr. Balogh Elek.*

Midőn ezen jelentésem kapcsában, a közalapi számadás és a bevallási ivek felülvizsgálásánál eljárt bizottságnak szives fáradozásáért köszönetemet nyilvánitom, tisztelettel fölkérem az egyházmegyei közgyűlést, hogy ezen jelentést jóváhagyó tudomásul venni, — továbbá az egyházak presbyteriumait oda utasitani méltóztassék, — hogy a hozzájok már megküldött bevallási iveken kitüntetett s kötelező erejűvé vált 1893. évi járulékot, illetőleg tartozást, minden további sürgetés bevárása nélkül, — az általuk legalkalmasabbnak vélt időben beszedni, — és azt legkésőbb f. évi deczember 1-ig az egyházmegye pénztárnokához eljuttatni, ismerjék állásukból folyó kötelességüknek.

Végül kérem, hogy a „kezelési szabályok“ 28. §-a értelmében és az ott megnevezett hatáskörrel, az egyházmegye közalapi bizottságát megválasztani méltóztassék“.

Egyházmegyei közgyűlésünk a felolvasott jelentést jóváhagyó tudomásul veszi s azt egész terjedelmében jegyzőkönyvileg közzé tenni elhatározza.

a) A közalapi bizottság tagjai iránt, buzgó fáradozásukért, *elismerő köszönetét nyilvánitja.*

b) Esperes részére a 2 frt 03 kr posta portót visszatéritésül az e. m. pénztárból kiutalja.

c) Az egyházak presbyteriumait kötelezi, hogy a hozzájuk már megküldött bevallási iveken kitüntetett, 1893. évi közalapi tartozásukat, minden további sürgetés bevárása nélkül, szedjék be s azt f. é. decz. 1-ig az egyházmegye pénztárnokához juttassák el.

d) A közalapi bizottság tagjaiul: *Ercsey Sándor*, *Sántha István*, — póttagokul Dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbirákat közfelkiáltás utján az 189 $^{1}/_{4}$-ik évre megválasztja.

10. Olvastatott a lelkészgyámintézeti választmány 1893. február 7-én N.-Szalontán tartott gyűlésének jegyzőkönyve, melynek 1-sö száma szerint „Márk Ferencz lelk. gyámint. pénztárnok 1892-ik évi számadását, — melyet előzőleg Nagy Imre számvevő átvizsgált, — a lelkészgyámintézeti választmány közgyűlése okmányokkal egyezőnek találta,

jóváhagyta s pénztárnoknak elismerés kifejezése mellett a fölmentvényt — a fentartandók fentartásával — megadatni véleményezi".

E jegyzőkönyvi jelentés alapján egyházmegyénk közgyűlése *Márk Ferencz lelkészgyámintézeti pénztárnok részére* az 1892-ik évről *a fölmentvényt* a szokott fentartással *megadja*, s ugy jóváhagyott számadását, mint a hátrálékosok kimutatását jegyzőkönyvbe véteti.

Számadás

a nagyszalontai ev. ref. egyházmegyei lelkészi gyámintézetnek pénztáráról 1892. jannár 1-től 1892. deczember 31-ig.

Tétel megnevezése	Egyes összeg frt	kr	Főösszeg frt	kr
1. Tényleges vagyon.				
A) Bevétel.				
1. Tényleges vagyon 1892. jan. 1-én kötelezvények, betét és készpénzben			48345	49
Ehez jött az 1892. év folyamán:				
2. A kötvényeken elhelyezett 46,483 frt 66 kr után 8% a takarékpénztári 4918 frt 98 kr után 8%-al	3460	16		
3. Régibb kamatokból	481	90		
4. Az 1892-ik évi tagdijakból	449	40		
5. Régibb tagdijakból	396	66		
6. Önkéntes adomány s kegyeleti átalányból	753	37		
7. Késedelmi kamatokból	117	05	5658	54
Összes tényleges bevétel			54004	03
B) Kiadás				
1. Gyámdijul 1892-ről özv. Mészáros Endrénének	88	—		
2. „ „ néh. Filótás Károlyné örök.	60	—		
3. „ „ Diószegi Endrénének	66	—		
4. „ „ Bihari Istvánnénak	88	—		
5. „ „ Kis Károlynénak	132	—		
6. „ „ Csomor Jánosnénak	176	—		
Átvitel	610	—		

Tétel megnevezése	Egyes összeg frt	kr	Főösszeg frt	kr
Áthozat	610	—		
7. Gyámdijul 1892-ről Soltész Lajosnénak	176	—		
8. „ „ Kincses Pálné és gyermekei	220	—		
9. „ „ Kutassy Lajos gyermekei.	132	—		
10. „ „ Szaniszló G.-né és gyerm.	308	—		
11. „ „ Nagy Sándornénak	176	—		
12. „ „ Pápay Lajosnénak	132	-		
13. „ „ Gál Mihály gyermekeinek	132	—		
14. „ „ Tömöry árváknak	132	—		
15. Kegydij az 1891-dik évről elmebeteg Bor István rokonainak	40	—		
16. Postaportó, főkönyv, nyugták, ellennyugták nyomatása, bélyeg sat.	53	90		
17. Pénztárnoki tiszteletdij 1892-ről	110	—	2221	90
Levonva a kiadást a bevételből, lesz a tényleges vagyon 1892. deczember 31-én			51782	13
Szóval ötvenegyezer hétszáz nyolczvan két frt és 13 kr, mely is következőleg van elhelyezve				
1. Kötvényeken 8%-os kamatra	46483	66		
2. A nagyszalontai takarékpénztárban 5%-os kam.	4918	98		
3. Készpénzben	379	49	51782	13
Uj pénzegységben kifejezve 103,564 korona és 26 fillér.				
2. Hátrálék követelések.				
1. Kamatokban 1892-ről	523	94		
2. „ régebbről	96	88		
3. Tagdijban 1892-ről	306	60		
4. „ régebbről	118	50		
5. Késedelmi kamatokban	88	68	1134	60
Összes vagyonállag 1892. decz. 31-én			52916	73

Külön számadás az uj pénztárról.

Tétel megnevezése	Egyes összeg frt	kr	Főösszeg frt	kr
1. Tényleges vagyon.				
A) Bevétel.				
1. 1892. jan. 1-én volt e pénztár tényleges állapota			27514	95
2. Ehez jött 27,514 frt 95 krnak 8%-os időközi kamata	2600	—		
3. E pénztárt illető 1892-dik évi tagdijakból bef.	280	—		
4. E pénztárt illető régibb tagdijakból befolyt	150	—		
5. Az 1892-dik évi államsegélyből	603	—		
6. Az 1892. évi báró Baldácsi alapból	51	—		
7. Nagy Elek sonkolyosi lelkész kegyeleti átalányának egyik részlete	91	—	3775	—
Összes tényleges bevétel			31289	95
B) Kiadás.				
1. Gyámdijul 1892-ről özv. Bihari Istvánnénak	44	—		
2. „ „ Kis Károlynénak	66	—		
3. „ „ Csomor Jánosnénak	88	—		
4. „ „ Soltész Lajosnénak	88	—		
5. „ „ Kincses Pálné és gyermekei	110	—		
5. „ „ Kutassy Lajos gyermekein	66	—		
7. „ „ Szaniszló G.-né és gyermek.	154	—		
8. „ „ Nagy Sándornénak	88	—		
9. „ „ Pápay Lajosnénak	66	—		
10. „ „ Gál Mihály gyermeinek	66	—		
11. „ „ Tömöry árváknak	66	—	902	—
Levonva a kiadást a bevételből, lesz e pénztár tényleges állapota 1892. decz. 31-én			30387	95
2. Hátralék követelések.				
1, Tagdijban 1892-ről	260	—		
2. „ régebbről	110	—	370	—
E pénztár vagyonállaga kötvények és hátralékokban			30757	95

Összefoglalása a két pénztár vagyonállagának.

	Befizetett összeg		Hátrálék		Főösszeg	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1. Az uj pénztáré	30387	95	370	—	30757	95
2. A régi pénztáré	21394	18	764	60	22158	78
A két pénztár állása együtt 1892. deczember 31-én	51782	13	1134	60	52916	73

Nagy-Harsány, 1893. január 6.

Márk Ferencz
gyámintézeti pénztárnok.

Kimutatása

azon egyéneknek, kik a nagyszalontai ev. ref. egyházmegyei lelkészi gyámintézet pénztárába 1892. és előző évekről kamat, vagy tagdíj hátrálékkal tartoznak 1893. április 1-ig.

Sorszám	Hátrálékos neve	Kamattal		Tagdíjjal		Összesen	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Szondy Géza szentleányfalvai lelkész	30	20	52	—	82	20
2	Nyeste István m.-homorogi lelkész	52	52	20	—	72	52
3	Köpe Julis ágyai lakos	59	36	—	—	59	36
4	Szondy Imre kisperegi lelkész	17	12	42	—	59	12
5	Bánszky István szintyei lakos	41	96	—	—	41	96
6	D. Nagy István szintyei lakos	41	60	—	—	41	60
7	Kócsa Károly pankotai lelkész	—	—	20	—	20	—
8	Hajdu Elek vadászi lelkész	—	—	29	12	29	12
9	Szondy György gyantai lelkész	—	—	25	68	25	68
10	Özv. Nagy Mihályné szintyei lakos . .	24	96	—	—	24	96
11	Kolumbán Áron kötegyáni lelkész . . .	1	60	21	—	22	60
12	Néh. Makai László okányi lelkész jogutódai	—	—	21	—	21	—
13	Győri József tárkányi lelkész	—	—	21	—	21	—
14	Hadi Sándor ágyai lakos	20	80	—	—	20	80
15	Módi János n.-szalontai lakos	20	80	—	—	20	80
16	Nagy S. Ferencz f.-gyarmati lakos . . .	16	96	—	—	16	96
17	Pinczés János b.-remetei lelkész . . .	—	—	16	54	16	54
18	Erdős Tódor Julis f.-gyarmati lakos . .	16	42	—	—	16	42
19	Dobray Ferencz fenesi lelkész	1	60	14	—	15	60
20	Hunyady László f.-tóthi lelkész	—	—	14	—	14	—
21	Kálmán Elek önkéntes tag	—	—	14	—	14	—
22	A vadász ref. egyház	13	36	—	—	13	36
23	Sz. Nagy József n.-harsányi lakos . . .	12	72	—	—	12	72
24	Gécsi Sándor ágyai lakos	10	20	—	—	10	20
25	Fejér Sándor ágyai lakos	8	14	—	—	8	14
26	Kiss György szakáli lelkész	—	—	7	—	7	—
27	Sipos Imre belényesi lelkész	—	—	5	60	5	60
28	Szőcs Imre bélzerindi lelkész	3	46	—	—	3	46
29	Asztalos Bálint f.-gyarmati lakos . . .	2	84	—	—	2	84
30	Néh. Böszörményi Pál bajji lelkész özvegye	2	50	—	—	2	50
31	K. Nagy András f.-gyarmati lakos . . .	2	17	—	—	2	17
	A hátrálékok főösszege	400	57	322	94	723	51

És ezen összegek után 1893. január 1-től, a befizetés napjáig 8%-os késedelmi kamat.

Márk Ferencz
gyámint. pénztárnok.

11. A lelkészgyámintézeti választmány, emlitett jegyzőkönyvének 3-ik számu végzése szerint, „a vizsgálat során arról is meggyőződvén, hogy a gyámintézeti vagyonnak örvendetes szaporodásával, — a mely immár 53,000 forintot tesz, — e vagyon elhelyezése és kezelése, az azzal járó nagy felelőségen kivül, a kezelő pénztárnoknak igen nagy munkaszaporulatot okoz: méltányosnak tartja, hogy ehez arányositassék némileg a pénztárnok tiszteletdijja is; miért is javalja, hogy a f. 1893-ik év januárjától kezdve *a pénztárnok tiszteletdijja évi 200 forintban állapittassék meg*".

A lelkészgyámintézeti választmány beterjesztett végzése indokainál fogva jóváhagyatik, s a lelkészgyámintézeti pénztárnok tiszteletdijja — a 12/1891. sz. egyházmegyei végzésben foglalt alapszabályok 18. §-sának módositásával — *f. év elsejétől kezdve évi 200 forintban állapittatik meg.*

12. Ugyancsak a lelkészgyámintézeti választmány javalja 4-ik szám alatt beadott végzésében, „hogy az özvegyek s árvák részére a segélyösszeg, nem mint eddig, év végén s egy összegben utólag adassék ki, hanem hogy az valódi segély legyen, *féléves részletekben utólag*, — oly formán, hogy julius 1-én és január 1-én eszközöltessék a gyámdijjosztalék kiosztása, és pedig már e folyó évben is, s oly módon, hogy julius 1-én az előző év osztaléka alapján előlegképen adassék ki a félévi gyámdijjosztalék és január 1-én egészittessék az ki az évvégi számadás zárlata alapján.

Beterjesztett végzés, indokainál fogva, *helybenhagyatik*, s annak végrehajtásával Márk Ferencz lelkészgyámintézeti pénztárnok megbizatik.

13. Az egyházmegye házi pénztárának megvizsgálásával esperesileg megbizott Márk Ferencz és Nagy Imre lelkészek jelentik, hogy a Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok 1892-ik évi számadását megvizsgálták, azt minden pontjában helyesnek, hibátlannak s az okmányokkal teljesen megegyezőnek találták, minélfogva pénztárnok részére a felmentést — a szokott fentartással — megadhatónak véleményezik.

Beterjesztett jelentés alapján *Nagy Péter pénztárnok részére a felmentvény* az 1892-ik évről a szokott fentartással *megadatik* s számadása egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik.

Számadás

az ev. ref. n.-szalontai egyházmegye közigazgatási pénztárnoka által kezelt pénzekről, – az egyházi közalap kivételével, — az 1892-ik évről.

I. Egyetemes egyházmegyei költség.

A) Bevétel

Sor-szám	A bevétel megnevezése	frt	kr
	Az 1891. év végén, mint a N.-Szalontán április hó 21-ik napján tartott e. m. k. gy. j. k. 13. sz. a. 32 lapján látható: jött át részint tak. pénztári könyv, részint 4 db rendes kötvény, részint készpénzben biztos összeg 2239 frt 96 kr.		
1	Ebből a költségelőirányzat szerint engedélyezve lett bevételül: a jelzett készpénz	437	66
2	Ugyancsak a fentirt j. k. megnevezett sz. és lapján látható 1202 frt 95 kr hátrányból bejött összesen az 1892-ik év végéig a bevételi napló szerint . . .	520	11
3	1892-ről a visitationalis előfogati költségekkel együtt a 46 egyházra kivitett 1490 frt és 98 krból 29 egyháztól a bevételi napló szerint bejött	1006	88
4	Lelkész és tanitói bekeblezésekből bejött 1892-ről a bevételi napló szerint	67	20
5	3 darab rendes kötvényen 475 frt tőke után 8% kamat	38	—
	140 frt tőke után ¼ évi 8% kamat	2	80
6	Igazoló jegyekért bejött	36	—
	Bevétel összesen	2108	65

B) Kiadás.

Sor- és nyugta sz.	Kiadás ideje 1892	Tárgy megnevezés	frt	kr
1	Febr. 24.	Nagyt. Esperes urnak irószerekre	41	42
2	Április 21.	A N.-Szalontán 1892. évi április hó 21-én tartott e m. közgyűlés alkalmával nt. Széll Kálmán urnak esperesi napdij	4	—
3	„ „	Nt. Balog Ambrus urnak	3	—
4	„ „	Nt. Böszörményi Lajos urnak	3	—
5	„ „	Nt. Nagy Imre „	3	—
6	„ „	Nt. Márk Ferencz „	3	—
7	„ „	Nt. Nagy Péter „	3	—
8	„ „	Egyházmegyei pénztárnoki napdij nt. Nagy Péter urnak	3	—
9	„ „	Nagytiszt. Balog Ambrus urnak tiszteletdij 1892-ik évről	21	—
10	Április 20.	Számvevőszéki fuvar és napdij czimen nt. Márk Ferencz urnak	6	—
11	„ 21.	Tiszt. Bagdi János urnak	5	—
12	„ „	E. m. tanügyi bizottsági ülésre fuvar és napdij nt. Sipos Imre urnak	5	—
13	„ „	Tiszt Szondy Géza urnak	5	—
14	Junius 2.	Az e m. részére irószerek	45	40
15	Május 10.	Nagyt. Balog Ambrus urnak 1892. május 17. stb. napján Debreczenben tartott e. k. k. gy. alkalmával mint az e. m. képviselőjének, átalánykép	30	—
16	Junius 9.	Nagyt. Márk Ferencz urnak egyházlátogatás alkalmával fuvardij	31	20
17	Junius 16.	Nt. Balog Ambrus urnak	26	40
18	„ 21.	A N.-Szalontán 1892. április 21. tartott e. m. jegyzőkönyv nyomatási költsége . . .	51	—
19	„ 24.	Igazoló jegyekért	36	—
20	Julius 2.	Nagyt. Esperes Széll Kálmán urnak egyházlátogatás alkalmával fuvardij	47	20
21	„ 2.	Nt. Böszörményi Lajos urnak	31	20
		Átvitel	403	82

Sor- és nyugta sz.	Kiadás ideje 1892	Tárgy megnevezés	frt	kr
		Áthozat	403	82
22	Julius 2.	Zsinati költségtoldalék	76	48
23	Aug. 9.	N.-Szalontán 1892. auguszt. hó 9-én tartott e. m. k. gy. alkalmával nt. Balog Ambrus urnak napdij	3	—
24	„ 9.	Nt. Böszörményi Lajos urnak	3	—
25	„ 9.	Nt. Márk Ferencz „	3	—
26	„ 9.	Nt. Nagy Imre „	3	—
27	„ 9.	Nt. Sipos Imre „	3	—
28	„ 9.	Nt. Nagy Péter „	3	—
29	Aug. 18.	Nt. Balog Ambrus urnak a nyári e. k. közgyűlés alkalmával mint az e. m. képviselőjének átalány	30	—
30	Okt. 3.	N.-Szalontán 1892. augusztusi e. m. közgyűlés jegyzők. nyomatási költség, esperesi iktató könyv s esperesi postadijjak . .	34	23
31	Nov. 24.	Nagyt. Esperes urnak 1892. évi tiszteletdij	300	—
32	Decz. 29.	Az egyházmegye, egyházker. költsége s konventi jegyzőkönyv ára	676	90
33	„ 31.	Nt. Nagy Péter egyházm. pénztárnok urnak 1892. évről előfogati költség	6	—
34	„ 31.	1892. évről posta költség	6	—
35	„ 31.	Egyházm. pénztár. 1862 frt 36 kr után 1% tiszteletdij	18	62
		Összes kiadás	1570	05

Bevétel volt	2108 frt 65 kr.
Kiadás	1570 frt 05 kr.
Pénztári maradvány	538 frt 60 kr.

Ezekután az egyet. egyházmegyei közköltség állása igy mutattatik ki:

1. A 2040. sz. n.-szalontai takarékpénztári könyvben 1892. január 1-én volt az egyetemes egyházm. közköltség 1187 frt 30 kr. Ez 1893. január 1-ig növekedett 5% kamatozás mellett 60 frt 06 krral, — tehát . . . 1247 frt 36 kr.

2. Ugyanezen könyvbe jött egy rendes kötvény értéke . . . . . 140 frt — kr.

3. Három darab rendes kötvény értéke . . . . 475 frt — kr.

4. Készpénzben van . . . . . 538 frt 60 kr.

Összesen: 2400 frt 96 kr.

Hátrálék van 1891. végéig . . . . . 682 frt 84 kr.

1892-ről . . . . . 484 frt 10 kr.

És igy 1892. év végén összes hátrálék. . . . . 1166 frt 94 kr.

Ha ezt hozzáadjuk a biztos összeghez, mely 2400 frt 96 kr, lesz 1892. év végén az egyet. egyházm. pénztár állása . . . . . 3567 frt 90 kr.

Jegyzés. 1. A mult évi *biztos* összeget az 1892-röli felülhaladja 161 frttal.

Jegyzés. 2. Ha az egész pénztár állását nézzük, a mult évihez képest 124 frt 99 kr növekedést mutat.

Jegyzés. 3. Szent-Leányfalva a 19 frt és 50 krral, — melyet helyette az egyházm. fizetett nt. Márk Ferencz urnak, — most is tartozik.

Jegyzés. 4. A hátrálékok az egyházm. számadásijkben mind ki vannak mutatva.

II. Főiskolai átalakitási kamat.

Főiskolai átalakitási kamat 10 egyházból beadatott 146 frt 79 kr.

Ezt igazolja nt. Széll Kálmán esperes urnak 1892. május 14-én adott nyugtája.

Hátrálékban van kamatjáradékkal 3 egyház, évi járadékkal 6 egyház.

Ezek helyes s a főiskolai főkönyvvel egyező voltát igazolja a főiskolai pénztárnok 1893. január hó 20-án kelt 45. sz. leirata.

III. Főiskolai épitési költség.

Főiskolai épitési költség volt 1891. év végén, mint ezt a n.-szalontai e. m. 1892. április hó 21-én tartott egyházm. közgy. jegyzők. 33 lapján láthatni . . . . . 366 frt 85 kr.

Ebből nem törlesztetvén semmi, marad hátrálék 1892. deczember végén . . . . . 366 frt 85 kr.

Ezt is bizonyitja a főiskolai pénztárnoknak 1893. január 20., 45 sz. a. leirata.

IV. Tűzbiztositási jutalék állásának kimutatása.

Mint az 1892. április hó 21. N.-Szalontán tartott e. m. k. j. könyve 33 lapján látható, a tűzbiztositási jutalék két könyvben volt elhelyezve.

Egyik a sarkadi 1219. sz. könyvben; mely 1891. év végén volt 325 frt 29 kr, — 1892. év deczember végén a növekedéssel lett . . . . . 341 frt 73 kr.

Másik a n.-szalontai 1693. sz. könyvben 1891. év végén volt 495 frt 24 kr. Ez most 1892. év végén a növekedéssel és 83 frt uj dijjutalékkal . . . . . 606 frt 26 kr.

És igy a tűzkárbiztositási jutalék 1893. jan. hó 1-én 947 frt 99 kr

Geszt. 1893. február hó 1.

Nagy Péter m. k.,
egyházmegyei pénztárnok.

Az ev. ref. n.-szalontai egyházmegyében a hátrálékok kimutatása az 1892-ik év deczember 31-ig.

Sorszám	Tartozók nevei	Egyetemes egyhm. költség		Építési költség		Főiskolai kamat		Kebelezési illeték		Összesen	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	Ágya	85	36	—	—	—	—	—	—	85	36
2	Arad	95	12	—	—	15	75	—	—	110	87
3	K.-Apáti	—	—	—	—	11	34	—	—	11	34
4	Belényes	43	74	—	—	63	—	—	—	106	74
5	K.-Gyán	49	54	—	—	—	—	—	—	49	54
6	Gyanta F.-Gyarmaton	76	10	—	—	94	50	—	—	170	60
7	Szücs József M.-Gyánban	—	—	—	—	—	—	2	10	2	10
8	Antal Imre Komádiban	—	—	—	—	—	—	2	10	2	10
9	Kis Sándor	—	—	—	—	—	—	2	10	2	10
10	S.-Keresztur	10	42	60	93	—	—	—	—	71	35
11	Kis-Pereg	155	94	—	—	—	—	—	—	155	94
12	N.-Pereg	39	62	—	—	—	—	—	—	39	62
13	Remete	72	82	67	67	—	—	—	—	140	49
14	Sonkolyos	40	35	39	—	25	20	—	—	104	55
15	Jánosfalva	50	98	—	—	—	—	—	—	50	98
16	Sz.-Leányfalva	78	32	—	—	—	—	—	—	78	32
17	Tárkány	24	56	—	—	—	—	—	—	24	56
18	Tamásda	33	32	—	—	21	—	—	—	54	32
19	Tenke	38	90	83	75	—	—	—	—	122	65
20	F.-Tót	24	—	—	—	—	—	3	15	27	15
21	B.-Zerind	—	—	—	—	58	80	—	—	58	80
22	Vadász	94	38	—	—	—	—	—	—	94	38
23	Csermő	—	24	—	—	—	—	—	—	—	24
	Főösszeg	1013	71	251	35	289	59	9	45	1564	10

Geszt, 1893. április hó 8.

Nagy Péter m. k.,
egyházmegyei pénztárnok.

14. Az egyházmegye házi pénztárát vizsgáló bizottság jelenti, hogy „*Kis-Pereg, N.-Pereg, Remete, Sonkolyos, Jánosfalva és Szentleányfalva*“ nagymérvű hátrálékkal tartoznak, s kéri, hogy a nevezett egyházak előljárói a legkomolyabban figyelmeztettessenek tartozásaiknak záros határidő alatt leendő befizetésére.

Egyházmegyénk közgyűlése hivatkozva e tárgyu határozataira, s közelebb 14 1892. sz. végzésének fölujitásával, szigoruan utasitja a nevezett egyházak előljáróit, hogy *hátrálékukat* f. é. deczember 1-ig *okvetlenül törleszszék.*

15. Ugyancsak a házi pénztárt vizsgáló bizottság beterjeszti s elfogadásra ajánlja a Nagy Péter pénztárnok által f. 1893-ik évre készitett egyházmegyei költségelőirányzatot.

A bemutatott f. 1893-ik évre szóló költségelőirányzat elfogadtatik s egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik.

Az ev. ref. n.-szalontai egyházmegye közköltségeinek előirányzata az 1893-ik évre.

Sorszám	Tárgy megnevezés	frt	kr
	A) Szükséglet.		
1	Egyházkerületi költség, évi rendes	670	—
2	Esperesi évi honorárium	300	—
3	Egyházmegyei főjegyzői honorárium	21	—
4	Két egyházm. közgyűlés tartási költség	47	—
5	Két egyházker képviselői átalány	60	—
6	Két egyházm. és konventi jegyzőkönyv ára	130	—
7	Irószerek	41	—
8	Postaköltség	4	—
9	Előfogatok és napdij számvevőszéki tagoknak	14	—
10	Előfogati dij iskolai körlátogatóknak	20	—
11	„ „ az egyházm. pénztárnokának	6	—
12	„ „ az egyházlátogató küldöttségeknek	136	—
13	Az egyházmegyei pénztárnoknak 1%	20	—
14	Magy. Prot. Ir. társ. tagsági dij kamatja 1891., 1892, 1893-ról	15	—
15	Vegyes költség előre nem látható kiadásokra	80	—
	Összes szükséglet	1564	—
	B) Fedezet.		
1	Fentmaradt készpénz	538	60
2	475 frt rendes kötvényi tőke 8%	38	—
3	Hátrálékból remélhető	300	—
3	1893-ról kivetett 1490 frt 98 krból remélhető	800	—
	Fedezet összege	1676	60
	Mutatkozik maradvány	112	60

Geszt, 1893. febr. 1.

Nagy Péter m. k.,
egyházmegyei pénztárnok.

16. Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok, egyházmegyénk közgyűléséhez intézett beadványában, 30 évig viselt pénztárnoki hivataláról gyöngélkedése miatt lemond, s kéri az intézkedést arra, hogy hivatali utódja már a nyári egyházmegyei közgyűlés által megerősíthető legyen állásában s a f. 1893-ik évről már az számoljon.

Sajnálattal fogadja el egyházmegyénk közgyűlése régi buzgó és hű pénztárnokának lemondását s hálás köszönettel válik meg tőle, ki 30 év óta kipróbált hűséggel, odaadó szorgalommal, előrelátó gondossággal, mindnyájunk szeretetétől s tiszteletétől környezve sáfárkodott egyházmegyénk anyagi ügyei körül, s érdemeit jegyzőkönyvében örökíti meg.

17. A Nagy Péter lemondásával megürült egyházmegyei pénztárnoki hivatal betöltését illetőleg, elnöklő esperes javaslatba hozza, hogy az egyházkerületnek törvényen alapuló szokása szerint, egyházmegyénk is közgyűlésében válaszsza meg pénztárnokát, s ugyanekkor pénztárnokul Bagdi János anti lelkészt ajánlja.

Egyházmegyénk közgyűlése *Bagdi János anti lelkészt egyházmegyei pénztárnokká egyhangulag megválasztja*; s miután megválasztott pénztárnok a megtisztelő bizalmat köszönettel fogadja, az egyházmegyei házi pénztárnak átadásával Márk Ferencz és Nagy Imre tanácsbírókat bizza meg azzal, hogy eljárásukról közelebb tartandó egyházmegyei közgyűlésünkhöz jelentést tegyenek.

18. Tárgyaltatott az egyházmegyei számvevőszék jelentése az 1892-ik évi gondnoki számadások megvizsgálásának eredményéről.

A számvevőszék elfogadott javaslatához képest a sonkolyosi, belényesi, pankotai, fenesi, sarkadi, aradi, szalontai, ágyai, szintyei, m.-gyoroki, s.-kereszturi, m.-gyáni, k.-gyáni, szentleányfalvai, b.-böszörményi, szemlaki, tamásdai, e.-gyaraki, f.-gyarmati, remetei, geszti, b.-sebesi, bokszegi, lippai, tenkei, tárkányi, nyégerfalvai, ugrai, bajji, anti, komádii, m.-sassi, árpádi, f.-tóti, k.-apátii, erdőhegyi, n.-zerindi, gyantai, k.-peregi, n.-harsányi, szakáli, vadászi, cserméi és b.-ujlaki gondnokok részére a felmentés megadatott.

A jánosfalvai gondnok is felmentetett a számadás terhe alól, de oly utasitással, hogy a mennyiben okmányai között 58. t. szám alatt bemutatott 5 frt 90 kros két darab nyugtatvány értéke a naplóban tévedésből elszámolva nem lett, ezen összeget bevétel s illetve kiadás gyanánt utólagosan vezesse be.

A b.-zerindi gondnok templomépitési alapszámadásában 3., 4., 5., 6., 7., 16., 17. tétel alatt 173 frt 39 krig terjedhető kiadás fordul elő „Puskás vállalkozó helyett“

teljesített fizetség gyanánt, a nélkül, hogy ki lenne mutatva, miféle természetű kiadásokról van itt szó? Ha a vállalkozó adósságát képezi, nem terhelheti az egyház pénztárát, hanem a vállalkozó illetményéből kellett volna fedezni, mely a gondnoknak rendelkezése alatt állott. Ha ellenben az egyház adóssága és nem a vállalkozóé, helytelenül lett felvéve olyan kiadásképen, mely a vállalkozó helyett teljesíttetett. Számadó gondnoknak a közgyűlés kötelességévé teszi, hogy a dolog állásáról jelentést tegyen. Egyszersmind, miután a 30., 39. 40. tételszámoknál a nyugtában foglalt és a naplóba bevezetett összegek között eltérések vannak, számadását ide vonatkozó részében is helyesbítse.

Miután a költségelőirányzatot az esperesi jóváhagyás záradékával felszerelve kell a számadáshoz mellékelni, a m.-homorogi és zsadányi gondnokokat utasította, hogy ennek eleget tegyenek.

Az okányi gondnoknak pedig szoros kötelességévé teszi, hogy számadása 92-ik tételénél 4 frt 16 kr, — 85. tételénél 1 frt erejéig a presbyterium által terhére irott összegeket az egyház pénztárába fizesse be, addig részére a felmentés meg nem adatik.

Minthogy a gyantai Recsegi-féle és takarékmagtár alapitvány kint levő követeléseiben fordulnak elő olyan tételek, melyek a presbyterium észrevétele szerint kellőképen nincsenek biztositva, — Ambrus Gyula és Ábrahám Sámuel alapítványkezelőket és a presbyteriumot útasítja, hogy ezen követelések biztositására felelősség terhe alatt különös gondot forditsanak s eljárásukról az esperesi hivatalhoz jelentést tegyenek. Addig a számadás megvizsgálása függőben tartatik.

A n.-peregi gondnok számadása visszaadatott a végett, hogy a 6., 7., 12., 14. stb. kiadási tételeket okmányokkal, szabály szerint igazolja.

A b.-ujlaki magtár-alap számadása nem helyesen van összeállitva, mert a tőketörlesztést nem mutatta ki külön, hanem kamatbevétel gyanánt számolta el, s e miatt a vagyonállás jóval többet ad ki, mint a mennyit valósággal tesz; — átdolgozás végett visszaadatott.

19. Tárgyalás alá vétetett az aradi egyház azon kérelme, miszerint jóváhagyatni kérik azon szerződést, mely egyfelől az aradi ev. ref. egyház presbyteriuma és egyházközségi közgyűlés megbizásából Dr. Weidenfeld István egyházgondnok, — másfelől Ferenczy Gedeonné szül. Fésüs Krisztina asszony, mint Ferenczy Gedeon aradi lelkész természetes gyámja között oly feltételek mellett köttetett, hogy *Ferenczy Gedeonné lemond férje*

Ferenczy Gedeon aradi lelkész nevében, annak az *aradi* ev. ref. egyházban elfoglalt *lelkészi állásáról* folyó 1893. évi május 1-től fogva, s folyó évi május hóban a lelkészi lakásból elköltözik, oly fentartással, hogy mig Ferenczy Gedeon életben lesz, részére nejének kezeihez fizettessék évi 600 frt lelkészi fizetés, 200 frt lakbér, 60 frt faátalány s igy összesen 860 forintnyi összeg, és pedig havonkénti utólagos részletekben. Az aradi egyház elfogadja Ferenczy Gedeon lemondását, s kötelezi magát, hogy mig Ferenczy Gedeon életben lesz, részére neje kezeihez, a kikötött évi 860 forintot 12 havi, egyenlő, utólagos részletekben f. é. május 1-től fogva pontosan fizeti. Ferenczy Gedeonné férje halála után a kegyeleti átalányra igényét fentartja s azt az aradi egyház elismeri.

Ha ezen szerződést a felettes egyházi hatóságok jóváhagyják s Ferenczy Gedeon lemondása érvényessé válik: a folyamodó aradi egyház azt kéri, hogy lelkészi állomásuk választás utján töltessék be, még pedig ugy, hogy a megválasztandó lelkész javadalma, mig Ferenczy Gedeon él, 150 frt hitoktatási dij, 3 öl tüzi fa, 900—1000 frt stóla bevételek s a lelkészi lakás haszonélvezete lesz; Ferenczy Gedeon halála után pedig az egész lelkészi javadalom haszonélvezetébe lép, melynek *első évi jövedelméből a kegyeleti átalányt megfizetni köteleztetik.*

Beható tanácskozás után, minthogy Ferenczy Gedeon aradi lelkész, kinek sem felmenő, sem lemenő egyenes ágon törvényes jogutódai nincsenek, ki gyógyithatatlan betegsége miatt nincsen abban a helyzetben, hogy érvényes nyilatkozatot tehessen: egyházm. közgyűlésünk *Ferenczy Gedeonné* Fésüs Krisztina *lemondását*, férje Ferenczy Gedeon nevében, kinek lemondó természetes gyámja, *az aradi lelkészi hivatalról elfogadja*, a lemondással kapcsolatban kötött *szerződést jóváhagyja*, s végső megerősités végett a főtiszteletü egyházker. közgyűlésre pártolólag felterjeszteni elrendeli.

Az egyházkerületi közgyűlés helybenhagyásának kinyerése után egyházm. közgyűlésünk *felhatalmazást ad az esperesi hivatalnak* arra, *hogy az aradi lelkészségnek* a fenti feltételek mellett való *betöltésére a szükséges és törvényes intézkedéseket megtegye.*

Az *aradi egyházközség előljáróságának*, egyházuk jól felfogott érdekében tett *buzgó eljárását*, *az egyháztagok lelkes áldozatkészségét* egyházm. közgyűlésünk *méltányló elismeréssel veszi tudomásul.*

20. Olvastatott az egyházm. tanügyi bizottság következő jelentése:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Midőn egyházmegyénk iskoláinak állapotáról jelentést tenni szerencsénk van, sajnálattal kell mindenekelőtt felemlitenünk, hogy lehetetlen ez alkalommal általános áttekintést nyujtanunk iskoláinkról, mivel az iskola-

látogatók részint a rosz utak, részint a több helyen uralkodó járványos betegségek miatt 22 iskolát nem látogathattak meg.

Áttérünk azért az egyes körök iskoláira s az ezekben tapasztalt hiányokról a következőkben van szerencsénk tájékozást nyujtani.

I. Az aradi körben, a német-peregi iskolát kivéve, minden egyház iskolájában szünetelt, több-kevesebb ideig a tanitás, az ott uralkodó járványos betegségek miatt. — A kör iskolái közül csupán a szemlaki és kisperegi iskolák ellen emelnek iskola-látogatók némi kifogást; a többi iskolák, ugy felszerelésöket, mint szellemi életöket tekintve, a törvény kivánalmainak megfelelők.

Szemlakon a tanterem szük, a tankötelesek alig képes befogadni, — a mellett sötét. A növendékek még mindig 4 osztályba vannak beosztva. Mulasztás tetemes; a mulasztók szüleivel szemben a törvényes eljárás nem foganatosittatik, s e tekintetben állitólag a községi előljáróságot terheli a felelősség.

Kis-Pereg iskoláiban a székek helytelenül vannak elrendezve. Ismétlő iskola nincs.

II. Az árpádi körben:

Tenkén a leányiskola sötét, a növendékek nem az egyházmegyénk által meghatározott olvasókönyvet használják. Anyakönyvi s felvételi naplók sem ebben, sem a 2 osztályu vegyes iskolában nincsenek. Ez utóbbiban vörheny járvány akadályozta huzamosabb ideig a tanitást. Ismétlő iskola nincs.

Erdő-Gyarakon a tanterem sötét, a székek elhelyezése rosz

Bajjon a tanterem, mint ezt már a mult évben is jelentettük, tulzsufolt.

A kör többi iskolái ellen körlátogatók kifogást nem emelnek.

III. A belényesi kör iskola-látogatói a gyantai, széplaki és kisházai iskolákat, mivel ezekben himlő járvány miatt huzamosabb ideig szünetelt a tanitás, nem látogathatták meg. Nagyobb kifogást csak a belényes-ujlaki, fenesi és jánosfalvai iskolák ellen emelnek.

Belényes-Ujlakon sem iskolai anyakönyvek, naplók, sem vezérkönyvek nincsenek. A gyermekeknek tankönyvekkel való ellátásáról a presbyterium nem gondoskodik, e miatt a tanitó a tantervet nem tarthatja meg. Az iskoláztatás rendetlen; a tanév 6—7 hónapig tart csupán. Mulasztás sok. A községi előljáróság a mulasztók szüleit nem bünteti.

Fenesen a tanterem, mint ezt már a mult évben is jeleztük, tulzsufolt; a gyermekeknek tankönyvük nincsen. Iskolai anyakönyv és naplók nincsenek. Az iskola vezetője a tantervet nem tartja meg. A mulasztás nagymérvű; a községi előljáróság a mulasztók szüleivel szemben a törvényes eljárást nem alkalmazza. Ismétlő iskola nincs.

Jánosfalván a régi hiányok még mindig akadályául szolgálnak a tanitásnak. A tanterem rosz, a gyermekek tankönyvekkel nincsenek ellátva. Felvételi s más egyéb naplók nincsenek. Az iskoláztatás rendetlen. A tanitó a tantervet nem tartja meg s általában sikertelenül tanit. — Ürszék nincs.

Tárkányban a leányiskolánál a szükséges naplók hiányzanak. Ismétlő iskola nincs.

IV. A berek-böszörményi körben:

Komádiban a belső fiiskola tanterme kipadoltatott, az iskolák, a külső leányiskola kivételével, taneszközökkel — részben — elláttattak. Egyébb tekintetben a mult évben felsorolt hiányok még mindig fentállanak.

M.-Homorogon a tanterem tisztántartására az egyházi előljáróság nem fordít kellő gondot Taneszközök tekintetében a felszerelés hiányos.

Szakálban járványos betegség akadályozta a tanitást. Ürszék nincs.

K.-Apátiban a tanterem tulzsufolt; a növendékek tankönyvekkel hiányosan vannak ellátva.

Berek-Böszörményben a nagyobbik fiiskola tanterme sötét és szük, annyira, hogy a növendékeket alig képes befogadni. Az egyház uj tanitói buzgó odaadással, szorgalommal és sikeresen tanitanak.

M.-Sasson az egyház ujonnan választott fitanitója szorgalmával ezen elhanyagolt iskolát már is sikerre vezette.

V. Az erdőhegyi körben:

Erdőhegyen a fiuiskola tanterme tulzsufolt; az iskola taneszközökkel való felszerelése hiányos. Mulasztás tetemes.

Ágyán a székek mindkét iskolánál helytelenül vannak beállitva. A fiiskola taneszközökkel nincs kellően felszerelve. Ismétlő iskola, a leányok részére, nincs.

Szintyén a felszerelés hiányos. Ürszék nincsen.

N.-Zerinden a leányiskola tanterme tulzsufolt; a székek beállitása helytelen. Ismétlő iskola nincs.

Tamásdán a tanterem sötét, a felszerelés hiányos, a székek elhelyezése rosz. A tanitó hanyag, tanitása sikertelen, a multhoz képest javulás jelei nem mutatkoznak.

F.-Gyarmatról panaszképen emlitik iskolalátogatók, hogy a mulasztók szüleit a községi előljáróság nem bünteti, mi miatt az iskoláztatás rendetlen. Ismétlő iskola nincs.

VI. A geszti körben eső iskolákat körlátogatók ezuttal nem látogathatták meg.

VII. A n.-szalontai körben:

N.-Szalontán két tanterem zsufolt, miért is az egyház előljárósága egy uj iskola felállitását s uj tanitóság szervezését vette tervbe

Sarkadról mint feltünő jelenséget emelik ki iskola-látogatók, hogy ott az iskolák még mindig IV osztályuak, minek oka az, hogy a gyermekek a törvényben megjelölt életkor betöltése elő t elhagyják az iskolát.

Köte-Gyán iskoláit, az ott uralkodó diphteritis miatt, ez alkalommal nem látogathatták meg iskolalátogatók.

Kelt N.-Szalontán 1893. április 5.

Széll Kálmán
tanügyi biz. elnök.

Kozma Zsigmond
tanügyi biz. jegyző.

A felolvasott jelentés alapján

1. *A szemlaki* presbyteriumot utasitja egyházmegyei közgyűlésünk, hogy miután a tankötelesek száma igen nagy s miután isk. alapjuk is van, gondoskodjék, hogy minél előbb másik iskolát állitson s uj tanitóságot szervezzen, — az 5-dik osztályt pedig fokozatosan léptesse életbe.

2. *Kis-Pereg* az iskolákban a padokat, a mi különben sem kerül nagy költségbe, pedagogiai tekintetben helyesebben rendeztesse el s az ismétlő iskolát még ez év folyamán állitsa fel.

3. *Tenkén* az egyházi előljáróság ügyeljen fel, hogy a leányiskola tanitója az egyházmegyénk által meghatározott olvasókönyvet használtassa növendékeivel s gondoskodjék, hogy a szükséges isk. naplók beszereztessenek; az ismétlő iskolát pedig még ez év folyamán állitsa fel.

4. *Erdő-Gyarak* presbyteriuma a székek helyesebb elrendezéséről s főként a tanterem világosabbá tételéről gondoskodjék.

5. *Bajji* egyházunk presbyteriumának egyházmegyénk mult évi végzésének foganatositása ujolag figyelmébe ajánltatik.

6. *Belényes-Ujlak* a feltüntetett hiányok megszüntetésére törekedjék.

7. *Fenesi* egyházunk presbyteriumát már több izben figyelmeztette egyházmegyénk, hogy uj tantermet épittessen, uj tanitóságot szervezzen, a szükséges naplókat szerezze be s a gyermekeknek tankönyvekkel való ellátásáról gondoskodjék s a mult évben ott járt egyházlátogató küldöttséget megbizta, hasson oda, hogy a presbyterium egyházmegyénk ezen rendelkezésének mielébb tegyen eleget. Miután a presbyterium az egyházlátogató küldöttség előtt igéretet tett arra nézve, hogy uj tantermet és segédtanitóságot állit: egyházmegyénk közgyűlése a presbyterium ezen igéretében egyelőre megnyugszik; de elvárja a fenesi egyház előljáróságától, hogy igéretét minél előbb foganatositsa s legkésőbb 1894. szeptember 1-re uj tantermet épittessen s legalább segédtanitóságot állitson; de elvárja azt is, hogy a szükséges isk. naplókat, anyakönyvet szerezze be s ismétlő iskola felállitásáról gondoskodjék.

8. *Jánosfalva*, a mennyire lehetséges, igyekezzék, hogy tantermét hozza rendbe s a többi hiányokat is fokozatosan szüntesse meg. Az iskola vezetője pedig fegyelmi eljárás terhe alatt utasittatik, hogy hivatásának teljes erejéből megfelelni igyekezzék, annyival is inkább, mivel egyházmegyénk hatósága őt eddig is érdemén felül pártfogolta.

9. Tárkányi egyházunk presbyteriumától elvárja egyházmegyénk, hogy a mire egyházmegyei közgyűlésünk már más alkalommal is figyelmeztette, a szükséges naplókat leányiskolája részére is szerezze be s az ismétlő iskola felállításáról még ez év folyamán gondoskodjék.

10. A komádii egyház presbyteriumának a mult év óta tett intézkedéseit midőn tudomásul veszi egyházmegyei közgyűlésünk: egyuttal felhivja, hogy a megkezdett uton haladjon tovább s a többi hiányok elenyésztetésére s első sorban a külső leányiskola tantermének rendbehozására buzgóan törekedjék.

11. M.-Homorog presbyteriuma a tanterem tisztántartására állandóan gondot tartson s a még hiányzó taneszközöket beszerezni igyekezzék.

12. A k.-apátii egyház presbyteriumának figyelmébe ajánlja egyházmegyénk, hogy mivel tanterme m holnap képtelen lesz a tankötelesek befogadására s e miatt uj tanterem épitése s uj tanitóság szervezése sokáig el nem odázható: jó eleve gondoskodjék arról, hogy idővel uj iskola és tanitóság állitása náluk lehetővé tétessék; — egyszersmind állandó figyelmet tartson arra, hogy a gyermekek a szükséges tankönyvekkel kellően elláttassanak.

13. Berek-Böszörmény presbyteriumát felhivja egyházmegyénk, hogy fiiskolája kellő átalakitá áról és kibővitéséről gondoskodjék.

14. Az erdőhegyi egyház presbyteriumát utasitja egyh. megyei közgyűlésünk, hogy fiiskolája részére az ott még hiányzó taneszközöket szerezze be s a tetemes mulasztásokat a törvény rendelkezésének megtartásával megszüntetni igyekezzék.

15. Ágya az isk. padok helyesebb elrendezéséről, a fiiskolában hiányzó taneszközök beszerzéséről gondoskodjék s a leányok részére is ismétlő iskolát állitson.

16. Szintye a felszerelés hiányainak megszüntetésére s ürszék készittetésére törekedjék.

17. A n.-zerindi iskolaépités ügyét Aradmegye Méltóságos főispáni hivatalához tevén át egyházmegyénk esperesi hivatala: mig onnan ez ügyben válasz nem érkezik, ujabb intézkedés szüksége fenn nem forog.

18. Tamásdán a szükséges taneszközök beszerzését s, ha lehet a székek helyesebb elrendezését a presbyterium figyelmébe ajánlja egyházmegyei közgyűlésünk; — az iskola vezetőjét pedig utasitja, hogy szorgalmasabban tanitson, különben kénytelen lesz egyházmegyénk, a mult évben reá vonatkozólag hozott határozatát érvényesiteni.

19. A f.-gyarmati presbyteriumot ujolag komolyan figyelmezteti egyházmegyei közgyűlésünk, hogy ismétlő iskola felállitásáról gondoskodjék.

20. Sarkadi egyházunk presbyteriumát utasitja egyházmegyei közgyűlésünk: szigoruan ügyeljen fel, hogy a növendékek a kötelező országos és egyházi törvények által kiszabott határidő előtt az iskolát el ne hagyják s általában egyházmegyénknek az oktatásügy érdekében hozott régebbi határozatát érvényesiteni ismerje állásából folyó kötelességének.

21. A fekete-gyarmati, erdőhegyi, szemlaki, fenesi, b.-ujlaki és *jánosfalvai* közs. előljáróságokat, mint a melyeknek a mulasztók szüleivel szemben tanusitott lanyha és erélytelen eljárása az oka annak, hogy nevezett községekben az iskoláztatás rendetlen, a mulasztás sok: az illetékes járási főszolgabiróságok utján megkeresni rendeli egyházmegyei küzgyűlésünk s felhivja, hogy a mulasztók szüleivel szemben, az országos törvény rendelkezéseinek érvényt szerezni tartsák hivatalukból folyó kötelességüknek.

E határozat foganatositásával egyházmegyénk esperesi hivatala bizatik meg.

21. Olvastatott a missiói bizottság következő jelentése:

„Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

A missiói bizottságnak alulirott tagjai a 72—1889. sz. egyházmegyei végzésben foglalt intézkedés értelmében átvizsgálván az egyházmegyénk területén misszióval megbizott lelkészek beadott jelentéseit, utazási naplóit és számadásait: vizsgálatunk eredményét van szerencsénk a következőkben beterjeszteni.

I.

Az erdőhegyi missziói körben Csiha Márton erdőhegyi lelkész a mult 1892. év folyamán felkereste a hozzánk tartozó „mi hitünknek cselédeit“ Simándon 6 izben, Siklón 5 izben, Eleken 4 izben, Kéthalmi pusztán 2 izben, Nadabon 3 izben, Ottlakán 2 izben, Székudvaron 4 izben, Nadabi malomban 3 izben, Zarándon 1 izben, Csintyén 1 izben, Szent-Mártonban 3 izben, Mácsán 3 izben, Horgostón 1 izben, Dohányoson 1 izben, Bökönyben és a hozzátartozó pusztákon 2 izben. Vallásos beszélgetést 11-szer, imával, koronként énekléssel biblia olvasást 28-szor, biblia magyarázatot 15-ször tartott; keresztelt 2 izben, temetett 1 izben, urvacsorát osztott 3 izben, visszás házasokat békéltetett 2 izben.

Kimutat 14 helyen 730 lelket, mi 25-tel kevesebb mint a mult évben.

Utazási naplója rendben van, mely szerint számadása következő:

A) Bevétel:

1892. évi missziói segély	150 frt

B) Kiadás:

Fuvar költség	45 frt 50 kr.
Napi dij	78 frt — kr.
Koszt	26 frt — kr.
Egyéb költség	— frt 50 kr.
Összesen	150 frt — kr.

Tehát sem tulkiadása, sem maradványa nincs.

II.

A radna-lippai missiói körben Fogarasi Bálint radna-lippai körlelkész a mult évben is odaadó buzgósággal teljesitette missziói hivatását.

Az 1890 év november havában egy próba évre felállitott radna-lippai „magyar protestáns egyház“ 1891. nov. 1-én „radna-lippai ev. ref. egyházzá alakulván át, az önálló egyházzá alakulást egyházmegyei közgyűlésünk 18—1892. sz. végzésének d) pontjában helybenhagyván, s végső megerősités végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjesztvén: az egyházkerületi közgyűlésre 149—1892. sz. végzésében a radna-lippai ev. ref. egyházat az anyaegyházközségek közzé felvette, s mint ilyennek a törvényes jogok gyakorlását biztositotta.

A radna-lippai egyház lelkészét megfelelő lakással látta el; imaházát berendezte, s azt 1892. szept. 4-én ünnepélyes isteni tisztelet tartásával megnyitotta.

2400 frt adósságából 1892. okt. 1-ső napján, 62 forint kamat fizetésén felül 500 forintot törlesztett, igy adóssága 1900 forint maradt. Hogy ezen terhet a különben is szerény anyagi viszonyok között levő egyháztagok, kiknek áldozatkészsége már csaknem ki van meritve, megbirhassák: a tőkekamat segély kieszközlését reménykedve kérik.

A nagyméltóságu m. kir. pénzügyminiszterium 31605—1892. sz. kegyelmesen ugy intézkedett, hogy a radna-lippai egyháznak, a közterhek viselése mellett 12 évi használatra 10 hold földet adományozott, s elrendelte hogy e 10 hold föld 1893. nov. 1-én a lippai $53\,^{1229}/_{1600}$ holdas baraczkából hasittassék ki; 1892. julius 1-től a kihasitásig terjedő időközre az adományozott 10 hold földnek haszonbéri jövedelmét, a közadók leütésével folyósitotta. E tiz hold földet a kihasitás után természetben, a kihasitás előtt pedig annak jövedelmét a lelkészi javadalom emelésére forditani, a beterjesztett jegyzőkönyvi kivonatok tanubizonysága szerint ugy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyülés, mert ugy is azon czélra kéretett, hálás köszönetének kifejezése mellett elhatározta.

A radna-lippai presbyterium és egyházközségi közgyűlés a kezdő lépéseket már megtette oly czélból, hogy a magyar királyi kincstártól 43 hold földet kedvezményes áron haszonbérbe vegyen, melynek jövedelmét megnyerés esetén tőkésiti vagy ingatlan szerzésére forditja, s a haszonbérletért a felelősséget elvállalja.

A radna-lippai körlelkész a mellett, hogy az anyaegyház területén

levő iskolákba járó protestáns vallásu növendékeket, kiknek száma az 189½. isk. évben 16 volt, rendszeres vallásos oktatásban részesitette: a missziói területen uti naplójának igazolása szerint 33 izben tett látogatást. Berzován urvacsora osztással egybekötött isteni tiszteletet tartott, keresztelt 1 izben, temetett 3 izben.

Utazási naplója rendben van.

III.

A boros-sebesi missziói körben a missziói teendőket Szilágyi Sándor boros-sebesi lelkész végezte.

Missziói szolgálatot teljesitett 38 izben 71 községben, predikált 21 izben, esketett 3 izben, keresztelt 4 izben, temetett 17 izben, konfirmált 1 izben, urvacsorát osztott 4 izben, visszás házasokat békéltetett 2 izben.

Kimutat 30 szórványban 662 protestáns lelket, kik közül $^5/_6$ ev. ref., $^1/_6$ ág. ev. vallásu.

Utazási naplója rendben van.

Számadása következő:

A) Bevétel:

1892. évi segély	300 frt — kr.

B) Kiadás:

Fuvar költség	159 frt — kr.
Napi dij	70 frt — kr.
Koszt	70 frt — kr.
Egyéb költség	1 frt — kr.
Összesen	300 frt — kr.

Kelt Nagy-Szalontán, 1893. április 5-ik napján.

Márk Ferencz. *Nagy Imre.* *Balog Ambrus.*

Egyházmegyei közgyűlésünk e jelentést átalában tudomásul veszi.

a) Missziói körök gondozásával megbizott lelkészek számadásait helybenhagyja, *Csiha Márton* és *Szilágyi Sándor telkészeknek* az 1892. évre vonatkozó számadásaikat illetőleg, a szokott fentartással *a felmentést megadja.*

b) A radna-lippai körlelkészt, minthogy a radna-lippai egyházközség megalakulásával a missziói 300 frt évi segély, a lelkészi fizetés egy része gyanánt utaltatott ki: most és jövőben a számadás kötelezettsége alól egyházmegyei közgyűlésünk feloldja.

c) Azon szép tényt, hogy a m. kir. pénzügyminiszterium 12 évre *10 hold földet adományozott* a radna-lippai körlelkész javadalmazására, ki nemcsak hitfelekezeti, hanem magyar nemzeti szempontból is magasztos feladatok teljesi-

tésére van hivatva, egyházmegyei közgyűlésünk hálás köszönetének kifejezése mellett *örvendetes tudomásul veszi.*

22. Egyházmegyei közgyűlésünk a folyó évi egyházkerületi közgyűléseken leendő képviselőiül:

lelkészi részről *Balog Ambrus*, világi részről *Tisza István* tanácsbirákat — póttagokul lelkészi részről Márk Ferencz, világi részről Sántha István szintén egyházmegyei tanácsbirákat közfelkiáltás utján megválasztja s részükre igazolásul, megbizó levél gyanánt e végzést jegyzőkönyvi kivonat alakjában kiadni rendeli.

23. Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházi törvény 190. §-a értelmében a lelkészjelölő bizottságba

Ercsey Sándor, *Balog Ambrus*, *Tisza István* tanácsbirákat rendes tagokul, — Márk Ferencz, Sántha István és Nagy Imre tanácsbirákat pedig póttagokul egy évi időtartamra közfelkiáltással megválasztja.

A)

Jegyzőkönyv

felvétetett Nagy-Szalontán 1893. január 30-án a sarkadi lelkészjelölés tárgyában az egyházmegye jelölő bizottsága által.

Jelen voltak: Széll Kálmán esperes elnöklete alatt Ercsey Sándor, Tisza István, Sántha István egyházmegyei jelölő-bizottsági tagok.

1. szám. Elnöklő esperes, annak előadása mellett, hogy az egyházmegyei lelkészjelölő bizottság rendes tagjait a mai napon Nagy-Szalontán a sarkadi lelkészjelölés tárgyában tartandó rendes ülésre meghivta, de mert közülök Nagy Péter betegsége miatt meg nem jelenhetett, helyette Sántha István póttagot hivta meg, miután a másik két póttag, mint érdekelt fél behivható nem volt; — továbbá, hogy a sarkadi presbyteriumot felhivta, miszerint az általa választott lelkészjelölő bizottsági tagokat ezen ülésre küldje be; — felolvassa a sarkadi presbyterium f. 1893. január 2-án tartott ülésének 5-ik számu jegyzőkönyvi kivonatát, melyszerint a lelkészjelölő bizottság tagjaiul Buzi Mihály, Kiss Ferencz, K. Tóth Lajos presbytereket választotta meg, kik is ezen ülésre megjelentek;

a lelkészjelölő bizottsági ülést megalakultnak nyilvánitja és megnyitja.

2. szám. Esperes előterjeszti, hogy az egyházmegyei törvények értelmében az egyházi lapokban közzétett pályázati hirdetés folytán, a kitüzött határidőig f. évi január 29-ig a sarkadi ev. ref. lelkészi állomásra 19 en pályáztak; nevezetesen:

A sarkadi ev. ref. lelkészi állomásra pályáztak:

1. 1893. január 3. *Nagy Imre* ugrai lelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1875-ben, második vizsgát 1876-ban kitünő eredménynyel, — a göttingai egyetemnek fél éven át rendes hallgatója; — lelkészi oklevele kelt 1881-ben kitünő osztályzattal; — 14 év óta rendes lelkész, sikeres müködést, lankadatlan buzgóságot, igaz hüséget és példás erkölcsi magaviseletet tanusitva. 9 év óta egyházmegyei aljegyző; 4 év óta egyházmegyei tanácsbiró (5 drb. bizonyitvány).

2 január 14. Balla Károly fogarasi lelkész, papi vizsgáját letette 1880-ban Erdélyben jeles osztályzattal, 10 hónapig Bukarestben s. lelkésztanitó, 9 évig hid-almási, 3 év óta fogarasi rendes lelkész; 12 évi lelkészi müködése alatt odaadó hűséget, lelkiismeretes buzgóságot fejtve ki. (4 drb. bizonyitvány).

3. január 16. *Sipos Imre* belényesi lelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1873-ban, másodikat 1874-ben, részben jeles, részben kielégitővel; lelkészi oklevele kelt 1875-ben részben jeles, részben kielégitővel; előbb E.-Gyarakon 5 évig, majd Belényesben 13 év óta rendes lelkész; — 18 évre terjedő rendes lelkészsége alatt igaz buzgóságot, sikeres müködést és kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanusitva. (6 drb. bizonyitvány).

4. jan. 17. Onodi Sándor m.-gyáni l, lelkészképességi első vizsgát tett 1881-ben jeles, másodikat 1882-ik évben kitünő és jeles eredménynyel; lelkészi oklevele kelt 1887-ben kitünő és jeles osztályzattal; 8 év óta rendes lelkész, lankadatlan buzgóságot, sikeres müködést és kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanusitva. (6 drb. bizonylat).

5 január 18. Szikszay Zoltán m.-szigeti lelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1885-ben, másodikat 1886-ban, részben jeles, részben kitünő osztályjegyzékkel, — a göttingai egyetemnek két féléven át rendes hallgatója volt; — 1889. október hó óta m.-szigeti rendes lelkész, három esztendőre terjedő rendes lelkészsége alatt hivatalában kitünő szakértelmet és buzgóságot tanusitva. (6 drb. bizonyitvány).

6 január 19. Balog Ambrus b.-böszörményi lelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1873-ban, másodikat 1874-ben kitünő és jeles osztályzattal, lelkészi oklevele kelt 1878-ban kitünő osztályzattal; majdnem 17 évre terjedő rendes lelkészi szolgálatában lankadatlan buzgóságot, sikeres müködést és kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanusitva; két éven át egyházmegyei aljegyző, 9 év óta egyházmegyei főjegyző, 8 év óta egyházmegyei tanácsbiró. (4 drb. bizonyitvány.)

7. január 20. Bernáth Lajos tenkei lelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1877-ben, másodikat 1878-ban részben jeles, részben kielégitővel, lelkészi oklevele kelt 1881-ben jeles és kielégitővel, 13 év óta rendes lelkész Tenkén, buzgó odaadással és kifogástalan erkölcsi magaviselettel. (6 drb. bizonyitvány).

8. január 23. Csekme Ferencz gernyeszegi lelkész, 32 éves; 1884-ben papi vizsgát tett kitönő képesitéssel, 1 évig a berlini egyetemnek rendes hallgatója volt, 1887. augusztustól fogva rendes lelkész Gernyeszegen 5 ½

évre terjedő lelkészi szolgálatában kiváló buzgóságot és sikeres müködést tanusitva, egyházmegyei aljegyző s tanügyi bizottság előadója (7 drb. bizonyitvány)

9. január 25. Kálmán Dezső kölesdi lelkész, képességi első vizsgát tett 1869-ben jeles, második vizsgát 1870-ben kitünő osztályzattal, 2 évig Gyönkön gymnasiumi tanár, 1873. óta Kölesden rendes lelkész, 9 év óta egyházmegyei aljegyző s a gyönki gymnasium egyik felügyelője, ugy egyházi, mint szépirodalmi téren is széles körben ismeretes, dicséretre méltó buzgóságot fejtett ki, részére első foku lelkészi minősitvényt állitott ki a dunamelléki egyházkerület elnöksége, 3 év óta egyházmegyei főjegyző, s a tanügyi bizottság elnöke. (1 drb. bizonyitvány).

10. január 25. Sarkadi N. István kunhegyesi lelkész, képességi első vizsgát tett 1884-ben, másodikat 1885-ben *jeles* osztályjegyzékkel, lelkészi oklevele kelt 1892-ben jeles osztályzattal; 1891. márczius óta rendes lelkész Kunhegyesen; 2 évre terjedő rendes lelkészi szolgálatában lelkiismeretes pontosságot, hithüséget, buzgóságot és feddhetetlen erkölcsiséget tanusitva. (4 drb. bizonyitvány)

11. január 25. Csák József m.-gyoroki lelkész, képességi első vizsgát tett 1885-ben, második vizsgát 1886-ban *jeles* osztályzattal, a göttingai egyetemnek fél éven át rendes hallgatója, lelkészi oklevele kelt 1887-ben jeles osztályzattal, 1887. jun. 1-től ménes-gyoroki rendes lelkész 5 ½ évre terjedő rendes lelkészi müködésében buzgó odaadást, igaz hüséget és kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanusitva; — 3 éven át a radna-lippai missiói kör gondozásában kiváló tevékenységet fejtett ki. (10 drb. bizonyitvány).

12. január 26. Vincze Ödön kémeri lelkész, képességi első vizsgát tett 1881-ben, másodikat 1882-ben *jelessel*, 1886. május óta kémeri rendes lelkész, lelkiismeretes pontossággal s igaz buzgósággal járva el 6 ½ évre terjedő rendes lelkészi szolgálatában, 2 év óta egyházmegyei tanácsbiró. (9 drb bizonyitvány).

13. január 26. Révész Mihály karczagi s. lelkész képességi első vizsgát tett 1884-ben, másodikat 1885-ben kitünő osztályzattal, 1884. májustól 1885. augusztusig tisza-csegei s. lelkész, az 188⅚. iskolai évben az angol presbyt. egyház theologiai kollégiomának hallgatója, 1886. májustól 1888. április végéig turkevei, 1888. májustól 1891. febr. végéig tisza-földvári, 1891. febr. 25-től 1892. május 16-ig madarasi, s 1892. május 16. óta karczagi s. lelkész s ez utóbbi helyen vallástanár is, 8 év és 10 hóra terjedő lelkészi szolgálatában lelkiismeretes pontossággal, ügyszeretettel és nagy buzgalommal végezve teendőit, feddhetetlen erkölcsi magaviselet mellett. (8 drb. bizonyitvány).

14. január 26. Rácz Károly szapáryfalvai lelkész, képességi első vizsgát 1867-ben, másodikat 1868-ban kitünő osztályzattal, két féléven át (18⅞.) a bécsi theologiai facultas rendes hallgatója, lelkészi oklevele kelt 1869-ben, 1869. október havától fogva rendes lelkész, 3 évig Albertfalván, 1 ½ évig Bánfalván, 9 ½ évig M.-Gyorokon, 9 év óta Szapáryfal-

ván, 23 esztendőre terjedő lelkészi szolgálatában tudományos képzettséget s átalában feddhetetlen erkölcsi magaviseletet tanusitva. (19 drb. bizonyitvány).

15. január 27. *Fogarassy Bálint* radna-lippai körlelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1887-ben, másodikat 1888-ban kitünő eredménynyel, a bécsi theologiai facultásnak 1 éven át rendes hallgatója, az utrechti egyetemnek 2 éven át rendes hallgatója, Elberfelden 5 hónapig tartó lelkészi gyakorlatot igazol; — 5 hónapig Mező-Keresztesen helyettes lelkész, 2 év és 3 hó óta radna-lippai missiói körben körlelkész; 3 esztendő és 8 hóra terjedő lelkészi gyakorlatában fáradhatatlan buzgóságot, igaz hüséget, sikeres müködést és kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanusitva. (9 drb. bizonyitvány).

16. január 27. Nagy Károly ref. kovácsházai lelkész, képességi első vizsgát tett 1882-ben, másodikat 1883-ban kielégitővel, 1 évig M.-Berényben s. lelkész, 4 év 5 hónapig ugyanott helyettes lelkész, 1887. szeptember 30. óta ref. kovácsházai rendes lelkész, lelkészi oklevele kelt 1892-ben kielégitővel; 5 év 4 hóra terjedő rendes lelkészi szolgálatában kiváló buzgalmat, szorgalmat s általában feddhetetlen erkölcsi magaviseletet tanusitva. (7 drb. bizonyitvány.)

17. január 27. Illyés Endre m.-berényi lelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1885-ben, másodikat 1886-ban kitünővel, 2 féléven át a berlini egyetemnek rendes hallgatója, lelkészi oklevele kelt 1892-ben kitünővel, 1890. febr. hava óta m.-berényi rendes lelkész, 3 esztendőre terjedő rendes lelkészi müködésében kitünő képzettséget, lelkipásztori bölcseséget, kiváló buzgóságot és feddhetetlen erkölcsi magaviseletet tanusitva. (6 drb. bizonyitvány).

18. január 28. Budai János békési s. lelkész, lelkészképességi első vizsgát tett 1886-ban, másodikat 1888-ban kitünő eredménynyel; 2 éven át az edinburgi egyetemnek rendes hallgatója; 6 hónapig Makón, 3 hónapig Békésén, 4 hónapig K.-Tarcsán, 3 év 7 hónapig Békésen s. lelkész; 5 év és 8 hónapra terjedő lelkészi szolgálatában kiváló képzettséget, ernyedetlen buzgalmat és feddhetetlen, erkölcsi magaviseletet tanusitva; 3 éven át a „Téli Ujság“ szerkesztője. (8 drb. melléklet)

19. január 29. Ferenczy Gyula krassói lelkész; lelkészképességi első s második vizsgájáról szóló bizonyitványa nincsen csatolva; két féléven át a bécsi theologiai facultas rendes hallgatója, egy féléven át a berlini egyetemnek rendes hallgatója; 11 hónapig Berkeszen nevelő és s. lelkész; 11 hónapig Debreczenben gymnasiumi segédtanár. és segéd lelkész, 6 hónapig Aranyos Medgyesen s. lelkész; lelkészi oklevele kelt 1892-ben kitünő osztályzattal, hatóságilag megerősitett szolgálati bizonylata kelt 1886. október 21-én, aranyos medgyesi s lelkészségéről szóló bizonylata, mely hatóságilag megerősitve nincs, kelt 1887. junius 18-án, s mert ez időtől fogva szolgálati bizonyitványa nincs mellékelve: szolgálati ideje ki nem mutatható). (12 drb. bizonyitvány); alakilag hiányos.

Egyházmegyei lelkészjelölő bizottságunk:

Ezen 19 pályázó közül az egyházi törvények 186, 192. §-ai értelmében, és a tiszántuli ev. ref. egyházkerület 325—1889. sz. végzése alkalmazásával: Balog Ambrus b.-böszörményi, Csák József m.-gyoroki, Fogarassy Bálint radna-lippai, Nagy Imre ugrai és Sipos Imre belényesi lelkészeket jelölte ki egyhangulag a sarkadi lelkészi állomásra.

Kelt mint fent.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes.
Ercsey Sándor,
Tisza István,
Sántha István

Buzi Mihály,
Kiss Ferencz,
K. Tóth Lajos,

B)

Jegyzőkönyv

felvétetett Sarkadon 1893. márczius 19-én, az ezen községben megejtett ev. ref. lelkészválasztás alkalmából a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye esperesének 1893. február 14-én 73. sz. a. kelt megbizása folytán. Mely alkalommal alul is irott Dr. Balogh Elek egyházmegyei tanácsbiró és Kolumbán Áron egyházmegyei és egyházi tag, mint a lelkészválasztás tényének vezetésére s a választási szabályok feletti őrködésre az esperes, s illetőleg egyházmegyei gondnok által kinevezett küldöttség Sarkadon délelőtti 10 órakor a választásra előre kitüzött helyen, a község házánál megjelenvén, először is meggyőződtünk arról, hogy nevezett egyházban egyházi törvényeink 197. §-a megtartatott. Ugyanis: a választási határidő a mai napot megelőzött két egymásután következő vasárnapon a szószékből meghirdettetett; a gyülekezet választóképes tagjainak névsora az egyházi elöljáróság által idejében egybeállittatott, s a választás előtti vasárnapon a gyülekezetben felolvastatott, megtekintés végett alkalmas helyen kitétetett.

Ezen az egyháztanács által is helybenhagyott, a szavazásra jogositottak neveit magában foglaló listát miután mi is hitelesitettük, magunkhoz vettük, s egyben hangsulyoztuk és szivökre kötöttük a választóknak egy ily választás fontosságát; felolvastuk, megmagyaráztuk a lelkészválasztásra vonatkozó szabályokat. — Végül a jelölteknek neveit felolvasván, a választást fél 11-kor megnyitottuk.

A választók személyazonosságának megállapitására: Ősi Tóth Mihály, Sajti Imre egyházi adószedő, Székely Imre, Bogyó Mihály, H. Kiss István, L. Kiss Gábor, Öllyüs András, Horváth Ferencz, Sajti István, Sárközi Lajos, Tóth Sándor szavazásra jogosult egyháztagokat, mint bizalmi férfiakat kértük fel és alkalmaztuk. S minthogy 10 választó, névszerint: Kis Ferencz, Sajti István, Tokaji István, Rácz Gábor, Tóth Lajos, Tokaji Mihály, Horváth Károly, Kis István, Hizó József és Kemecsi István szavazást kivánt, a szavazás a törvény értelmében elrendeltetett; mely is titkos

szavazás mellett azonnal megkezdetvén, a fentebb jelzett helyen a községházánál megszakitás nélkül folytattatott.

Az utolsó szavazat beadása után délutáni 3 órakor az egyházi törvények 200. §-a értelmében fél órai záridő tüzetett ki, melynek elteltével fél 4 órakor a szavazás bezáratott.

A beérkezett szavazatok számbavétetvén, beadatott összesen 988 szavazat, szóval kilenczszáznyolczvannyolcz, mely is következőleg oszlott meg:

Balog Ambrus b.-böszörményi lelkész nyert 679,

Nagy Imre ugrai lelkész 181,

Sipos Imre belényesi lelkész . . . . . 128 szavazatot. — Összehasonlittatván a választók névjegyzékében kijegyzett választók száma, valamint a leszavazott egyének neveinek külön vezetett névsora, melyek mindegyike öszhangzólag 985 beadott szavazatot tüntetett ki: ugy győződtünk meg a választás vezetésére kiküldöttek, valamint a bizalmi férfiak is, hogy ezen különbözet onnan származhatott, miszerint a szavazatok felbontásánál 3 szavazólap legnagyobb ellenőrzésünk mellett is duplásan egymásba burkolva találtatott. — És mert ezek szerint ezen különbözet legtávolabbról sem gyakorolhatott befolyást a választás eldöntésére, miután Balog Ambrus b.-böszörményi lelkész az absolut többséget ugy is 370 szótöbbséggel ütötte el; Balog Ambrusnak sarkadi lelkészszé történt megválasztása, az egyházi törvények 203 §-a értelmében a helyszinén kihirdettetett; a választási jegyzőkönyv a küldöttek, bizalmi férfiak és gondnok által aláirva, 2 példányban kiállittatott, s a választási eljárás befejeztetett.

Kelt mint fent.

Dr. Balog Elek
e. m. tanácsbiró s választási elnök.

Kolumbán Áron
ev. ref. lelkész s választási elnök.

Ősi Tóth Mihály
Horváth Ferencz
Kiss István
Sajti Imre
Tóth Sándor

Buzi Mihály gondnok,
Székely Imre
L. Kis Gábor
Ölyűs András
Sárközi Lajos

bizalmi férfiak.

25. Beterjesztetett az anti egyház részéről a presbyteriumnak f. é. január hó 16-án, s az egyházközségi közgyűlésnek f. é. január hó 29-én az egyházi adókulcs megállapitása tárgyában hozott határozata, mely szerint az 1893-ik év január 1-től az 1895-ik év végéig terjedő 3 évre, évenkint

minden házaspár 2 forint,

minden hold föld 3 liter buza, 2 és ½ liter aljgabona,

minden ház 8 liter buza, 5 liter aljgabona,

minden házzal s földdel nem biró lakó 5 liter buza s 5 liter aljgabona fizetésével van kötelezőleg megterhelve.

A jegyzőkönyvi végzésekhez csatolva van a költségvetés is.

Beterjesztett presbyteri, illetve egyházközségi *végzés* az egyházi törvény 233. §-sa alapján véglegesen *megerősittetik*, s az anti egyház elöljárósága utasittatik, hogy az 1893., 1894. és 1895. évekre kötelező erejűvé vált adókulcs alapján, az egyházi adó kivetésének és behajtásának eszközlésén buzgólkodjék.

26. A komádii egyházközség képviseletében Nagy Dániel lelkész. s Bujdosó Bálint gondnok beterjesztik az 1892. szept. 18. és okt. 9. napjain tartott presbyteri és egyházközségi közgyűlés határozatát, melyben az egyház felszaporodott közszükségleteinek fedezésére elégtelen párbér rendszerrel felhagyva: uj adókulcsot állapitanak meg, s kérik annak jóváhagyását.

A beterjesztett presbyteriumi és egyházközségi közgyűlés határozata által elfogadott uj adókulcsot, mely szerint az egyházközség tagjaira:

a) *minden iskolaköteles*, s a mindennapi iskolába beiratkozott *gyermek után tandij czimen 2 forint*;

b) *minden 24 évet betöltött*, vagy házasság által nagykoruvá lett egyénre, valamint a férjetlen asszonyra, *fejenként 1 forint*;

c) *minden* tűzhelylyel ellátott, a község beltelkein épült *ház után 50 kr*;

d) *a tiszta földadó után 15%* — egyházi adó — *vettessék ki*: egyházmegyei közgyűlésünk az egyházi törvény 233. §-nak rendelkezése alapján megerősiti, azon megjegyzéssel, hogy *ezen adókulcsot 6 év leteltéig* a *komádii egyházközségnek megváltoztatni nem szabad.*

27. Ugyancsak a komádii egyházközség 1892. szept. 18. és okt. 9. napjain tartott presbyteriumi és egyházközségi közgyűlésben a belhivatalnokok termény és más naturale, s szolgálmányszerű javadalmazását megváltani, illetve pénzre változtatni elhatározta, s annak jóváhagyását kéri, valamint kérik azt a mostani belső hivatalnokok is

A komádii egyház azon szándékát, hogy belső hivatalnokainak egyénenként a dijlevélben levő:

a) *1 köböl buzáért 6 forintot*,
b) *1 köböl árpáért 4* „
c) *1 öl tüzifáért 14* „
d) *örletésért évenként 5 forintot*,
e) *tandij-csirke helyett* évenként 10 forintot,
f) a lakószobák belső meszeltetéseért anyagon és meszelőn kivül évenkint 5 frtot fizet; — minthogy az érdekelt belső hivatalnokok abba nemcsak beleegyeznek, hanem azt mint rájuk nézve *előnyöst*, egyenesen kérelmezik; —

minthogy a helyi viszonyokhoz képest a megállapitott váltság árak csakugyan *méltányosak*: egyházmegyei közgyűlésünk a maga részéről *5 évi időtartamra jóváhagyja*, s végső megerősités végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni rendeli.

28. A szakáli egyház presbyteriuma és egyházközségi közgyűlése, az egyház tulajdonát képezett s a szakáli —. számu telekjegyzőkönyvbe felvett 25. helyrajzi számu beltelkes házát nyilvános árverésen Taga Péternek 860 forintért, — ugyancsak a szakáli —. számu telekjegyzőkönyvbe felvett 26. h r. számu iskolai beltelkes házát Rövid Gergelynek 600 forintért eladta, akként, hogy a vételár három részben, u. m. április, junius és szeptember hónapokban fog kifizettetni; az utolsó részlet kifizetése után fognak az ingatlanok vevők nevére átiratni, s 1893. szeptember 30-ig az eladott ingatlanok az egyház használatában maradnak.

A két rendű eladásról 1893. február 19-én kiállitott ideiglenes szerződések jóváhagyás végett beterjesztettek, s mellékelvék az eladást jóváhagyó presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatok.

Ezzel kapcsolatosan engedélyt kérnek arra, hogy a vételárból az egyház tulajdonát képező 275 h. r. számu templomkertben uj papilakot tanteremmel és gazdasági épületet emelhessenek, s e czélra a már meglevő 115 forint épitési alapot is felhasználhassák.

Becsatolvák a Veress Károly egyházmegyei szakértő által készitett tervrajz és 1300 frtra menő költségvetés, az egyház és Halász Imre vállalkozóval 1300 forintban kötött épitési szerződés, s az ezeket jóváhagyó presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatok. Kérik ezeknek is jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyűlése a tervbe vett papilak s tanterem épitésért, valamint a melléképületek felállitására és e czélból a 115 frt régibb épitkezési alap felhasználására — tekintettel az ügy sürgősségére — az engedélyt megadja; a Veress Károly által készitett terv és költségvetést, valamint a Halász Imrével kötött épitkezési szerződést megerősiti, arra kötelezve az épitkező egyházat, hogy az épitést szakértővel ellenőrizze, s az átvételt szakértő közbenjöttével eszközölje.

Beterjesztett adásvevési ideiglenes szerződésekhez azonban nem adhatja jóváhagyását egyházmegyénk közgyűlése, mivel először is azok átirásra alkalmas okmányt nem képeznek, s mivel továbbá a szakáli egyház előljárói részéről egyházmegyénk közgyűléséhez intézett ujabb beadványból az tűnik ki, hogy az eladó és vevő felek közt jogérvényes szerződés — mely felsőbb hatóságilag jóváhagyható lenne, az egyik eladásnál a szerződő fél vissza-

lépése, a másiknál a vevő részéről a vagyoni biztositék hiánya miatt — nem köthető meg.

Végül utasitja egyházmegyénk közgyűlése a szakáli egyház előljáróit, hogy a papilak s iskola tervbe vett eladását, a törvényes kellékek megtartásával s legalább is a Taga Péter és Rövid Gergely által megigért árakon, legkésőbb 30 nap alatt foganatositsa és az ekép kiállitott adásvevési szerződéseket mielőbb terjessze be az esperesi hivatalhoz, melyet is ezennel felhatalmaz, hogy ha ezen eladási szerződések a törvényes kellékek megtartásával állittatnak ki, azokat egyházmegyénk nevében jóváhagyja, s végleges megerősités végett az egyházkerület közgyűléséhez fölterjeszthesse.

29. A cserméi lelkész-tanitó beterjeszti a cserméi leány-egyház kérelmét, melyben engedélyt kérnek egy 1578 frtba kerülő iskolaépület és imaház ujonnan leendő felépitésére. 1030 frt fedezetet kimutatnak, a hiányzó 548 frtot önkéntes ajánlatok utján remélik fedezni. A presbyterium és egyházközségi közgyűlés jóváhagyó végzése, valamint egy kezdetleges tervrajz is csatolva van.

Bármennyire méltányolja is egyházmegyei közgyűlésünk a cserméi leány-egyház jó igyekezetét és örvendetes buzgalmát: de kérelmüknek mindaddig helyet nem adhat, mig *biztos fedezetről nem gondoskodnak* és szakértői elbirálásra alkalmas *tervrajzot nem mutatnak be.*

30. A fekete-tótii egyháztanács nevében Hunyadi László f.-tótii lelkész beterjeszti, hogy a rozzant állapotban levő lelkészlakot és iskolát 952 frtra rugó költséggel kényszerülve vannak ujra épiteni. E czélra az egyházi és lelkészi földek jelzálogi lekötésével a biharmegyei termény- és hitel-banktól, 6%-os 1000 frt kölcsönt szándékoznak felvenni, oly módon, hogy e kölcsön törlesztése végett a közalaphoz tőkesegélyért fognak folyamodni, mig azonban ezt megnyernék, kivetés utján, a hivektől, évenként 100 frtot vesznek be. A presbyterium és egyházközségi közgyűlés végzései csatolva vannak, valamint a szakértőileg felülbirált költségvetés és tervrajz is.

Egyházmegyei közgyűlésünk azon okból, hogy a feketetótii lelkészlak és iskola helyrehozása, illetve ujból való felépitése *halasztást alig tűr*, mert a halogatás közbiztonságilag veszélyessé válnék: a f.-tótii egyháznak a beterjesztett *költségvetés és tervrajz foganatositását engedélyezi*, kiköti azonban, egyrészről azt, hogy a szakértő által adott azon véleményhez, miszerint az elkorhadt paticsoszlopok kiküszöbölésével tégla alapon vályog aláépitést eszközöljön, annyival inkább alkalmazkodjék, mert a költségvetés igy is

kifutja; másrészről azt, hogy *a valóságos költség a költségtervezetet tul ne haladja*, minek biztositékául az épitő vállalkozóval kötendő szerződést tartozik az egyházi elöljáróság az esperesi hivatalhoz beterjeszteni, mert csakis az esperesi jóváhagyás és beleegyezés rávezetésével válhatik a kötendő szerződés az egyházközségre teljesen kötelezővé.

A körülmények kényszeritő nyomása alatt, engedélyezi egyházmegyei közgyülésünk azt is, hogy a f.-tótii egyházközség a biharmegyei termény- és hitel-banknak, a 10 évre nyerendő 6%-os 1000 frt kölcsön erejéig az egyház és a lelkész által használt földeket jelzálogilag leköthesse, ezen engedély azonban az egyházkerületi közgyülés jóváhagyásától tétetik függővé, minek kinyerése czéljából e végzés az ügyiratokkal együtt a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre felterjesztendő.

Mindezekből folyólag utasitja egyházmegyei közgyülésünk a f.-tótii egyházközség elöljáróságát, hogy a közalaphoz tőkesegély iránt már a jövő évben adja be kérvényét, addig pedig, mig tőkesegélyt nyerne, az épitésre felveendő 1000 frt kölcsön évi kamatait és törlesztési hányadát az egyháztagokra leendő kivetésből fedezze.

31. Olvastatott a belényesi ev. ref. egyház folyamodványa, melyben elavult régi orgonája kijavitása és a költségek fedezése tárgyában hozott határozatokat bemutatja.

A kellően indokolt presbyteri és egyházközségi határozatokkal fölszerelt kérelemnek a közgyülés helyet adott.

Jóváhagyta a Csintalan Gyula orgonakészitővel kötött szerződést, mely szerint az átalakitás 600 frtba kerül.

Megerősitette, hogy az orgonajavitás költségei az egyház megtakaritott tőkepénzéből fedeztetnek kamatozó kölcsönképen olyanformán, hogy ezen összeg az egyházi adó után 20%-os pótadó kivetése által hat éven át téritteik vissza évenként száz forintjával. A presbyteriumot utasitja, hogy a fedezetül szolgáló kivetéseket külön kezelje és felelősség terhe alatt gondoskodjék, hogy ezen bevételek az egyház tőkepénztárába törlesztésül pontosan befizettessenek.

A kölcsönre vonatkozó határozatot törvény értelmében jóváhagyás végett fölterjeszti a főt. egyházkerülethez.

32. Tárgyalás alá vétetett az 54—1892. sz. egyházmegyei végzés által kiküldött bizottság véleményes javaslatával együtt a Nagy-Váradon internatussal kapcsolatosan felállitani czélzott protestáns nőnevelő intézetre vonatkozó, következő „*költségtervezet*“ és „*albizottsági javaslat*“:

Költségvetés tervezet,

a Nagyváradon internátussal kapcsolatosan felállítani czélzott protestáns nőnövelő intézetre vonatkozólag.

I. Kizárólag csak az iskolára.

a) *Személyi kiadás*:

1. 6 rendes tanitónő évi fizetése . . .	à	700 frt	4200 frt.	
2. 1 segéd „ „ „ . . .		500 frt	500 frt.	
3. 7 tanitónő részére lakbérilletmény	à	150 frt	1050 frt.	
4. 7 tanitónő után ország. nyugdijjárulék	à	12 frt	84 frt.	
5. 1 intézeti szolga évi fizetése . . .		120 frt	120 frt.	
összesen				5954 frt

b) *Dologi kiadás*:

1. Bérépület az iskola számára	800 frt	800 frt.
2. Tantermek berendezése	600 frt	600 frt.
3. Tanszerek és könyvtár	150 frt	150 frt.
4. Tüzelőanyag	200 frt	200 frt.
5. Épület fentartására	100 frt	100 frt.
összesen		1850 frt.
együtt		7804 frt,

mely összegből az első évi berendezés költségeit (600 frt) levonva, a második évtől kezdve állandó fentartási kiadásul jelentkeznék 7204 frt.

Fedezet:

1. A VI. oszt.-ban 60 protestáns növendékt tandij	à	10 frt	600 frt.
2. „ „ 10 más vallásu „ „	à	15 frt	150 frt.
3. „ „ 70 növendék után beiratási dij	à	2 frt	140 frt.
4. „ „ 70 „ (könyvekre) dijpótl.		35 frt	35 frt.
összesen			925 frt.

Ehhez képest az 1-ső évi hiány . . . . 6879 frt,
2-ik évről . . . . . 6279 frt.

II. Kizárólag az internátusra.

a) *Személyi kiadás*:

1. Intézeti vezetőnő évi tiszteletdijja . . .	500 frt	500 frt.
2. 3 nőcseléd évi fizetésére	240 frt,	
összesen		740 frt.

b) *Dologi kiadás*:

1. Internátus számára bérépület évi haszonbér	700 frt	700 frt.	
2. Lakszobák, konyha, kamara berendezése	350 frt	350 frt.	
3. Épület fentartás	100 frt	100 frt.	
4. Tüzelő anyag és világitás	300 frt	300 frt.	
5. 300 napra 20 növendék étkezése naponként . . . . . à	— frt 50 kr.	3000 frt.	
6. Szünidőben az int. vezetőnő és cselédség kitartása		100 frt.	
		összesen	4550 frt.
		együtt	5290 frt.

ez összegből az első évi beruházás költségeit (350 frt) leütve, a második évtől kezdve állandó kiadás lenne 4940 frt.

Fedezet:

1. 20 növendék évi járulékából havonként	à 15 frt	3000 frt,	
		összesen	3000 frt.

Tehát az első évi hiány kitesz . . . 2290 frtot,
a második és további évek hiánya 1940 frtot.

III. Iskola és internátus együtt.

a) *Személyi kiadás*:

1. Intézeti vezetőnő, a ki tanit is, — bentlakás és tiszteletdijja	1000 frt	1000 frt.	
2. 5 rendes tanitónő évi fizetése . . . à	700 frt	3500 frt.	
3. 1. segéd „ „ „ . . .	500 frt	500 frt.	
4. 6 tanitónő után lakbér . . . . . à	150 frt	900 frt.	
5. 7 tanitónő után orsz. nyugdij intézeti járulék . . . . . à	12 frt	84 frt.	
6. 3 nőcseléd évi fizetése	240 frt	240 frt.	
7. 1 iskolaszolga bentlakással és évi fizetés	72 frt	72 frt.	
		összesen	6296 frt.

b) *Dologi kiadás*:

1. Bérépület évi haszonbére	1500 frt	1500 frt.	
2. Tantermek és lakszobák beruházása .	950 frt	950 frt.	
3. Tanszerek és könyvekre	150 frt	150 frt.	
4. Fűtés és világitás	500 frt	500 frt.	
5. Épület fentartásra	150 frt	150 frt.	
6. Étkezés (a fentebbi számitás szerint) .	3100 frt	3100 frt.	
		összesen	6350 frt.
		együtt	12696 frt.

melyből az első évi beruházás czimén felvett 950 frtot levonva,
a második évtől kezdve állandó kiadásul mutatkozik 11696 frt.

Fedezet:

1. Tandij, beiratási dij és dijpótlék czimén (fentebbi tervezet		925 frt.
2. Növendékek után eső fizetés havonként .	à 15 frt	3000 frt.
	összesen	3925 frt.
A honnan az 1-sö évi hiány . . : . . .		8725 frt,
a 2-ik évről		7771 frt.

Nagytiszteletű s Tekintetes Értekezlet!

Alulirottak az 1891 évi nov. hó 11-én Nagyváradon tartott értekezletnek megtisztelő bizalmából azon kitüntető szerencsében részesülvén, hogy a bihari, érmelléki és nagyszalontai ev. ref egyházmegyék szellemi és anyagi közreműködése mellett egy, Nagyváradon internatussal kapcsolatosan felállitani czélzott protestáns jellegű nőnövelő intézet létesitésére vonatkozólag, a helyzet és viszonyok kellő figyelembe vételével véleményes jelentést dolgozva ki, e nagyfontosságu ügyben előterjesztést tegyünk: megbizásunknak a következőkben van szerencsénk eleget tenni.

Azon egyező vélelem és meleg rokonszenv után, a melylyel nagyváradi első értekezletünk a szóban forgó prot. nőnövelő-intézet eszméjét fogadta: a kitüzött czél ugy hitfelekezeti, mint társadalmi nagy jelentőségének bővebb méltatásától egészen fölmentve érezzük magunkat. Mert azok a külső és belső motivumok, a melyek egyházi felsőbb hatóságunk figyelmét a közelmultban arra irányították, hogy Biharvármegye óriás vidékének természetes központján, Nagyváradon egy ilyen intézet felállitása érdekében mozgalmat ébreszszen: hiszszük, hogy nem csak az értekezlet minden egyes tagja, de egyházát és vallását s ennek jóllétét és előhaladását valóban szivén viselő minden református ember részéről kellő figyelemre és megfontolásra tarthatnak jogosan igényt. A Biharvármegye területén körülbelől 170 ezer lelket számláló ev. ref. egyház ugyanis vád és szemrehányás nélkül nem nézheti tovább, hogy megmagyarázhatlan közönye következtében legféltettebb érdeke, a leendő családanyák növelése velünk ellentétes, sőt reánk nézve egyenesen veszélyes törekvéseknek legyen a siker biztos reményében kiszolgáltatva. Ha elődeink a multban a jövővel szemben kötelességet teljesitettek akkor, midőn a finem magasabb kiképeztetéséről gondoskodva, középiskolákat állitottak föl: ugy a mostani megváltozott viszonyok között nekünk is kettős mértékben érezni kell, hogy azon általunk eddig teljesen elhanyagolt, de a mindennapi élet által mindjobban előtérbe tolt mezőn, a melyen nyilt ellenfelünk a róm. katholicismus az ujabb időben oly kiváló eredményeket érve el működik, — összedugott kézzel mi sem állhatunk ezentul tétlenül, hanem kiváltképen leányaink prot. szellemben való magasabb kiképeztetésének érdekében minden lehetőt meg kell tennünk.

Mielőtt azonban reá mutatnánk arra az iskolára, a melyet tervezetünk keretébe beilleszteni jónak látunk, — egyfelől pillantsunk be az ide vonat-

kozó népoktatási törvénybe, másfelől meg vegyük figyelembe, hogy a magasabb nőképzés tekintetében Nagyvárad milyen intézetekkel van jelenleg ellátva.

A népoktatási törvény az elemi iskolák felett háromféle különböző beosztásu és fokozatu intézetet ismer, nevezetesen:

a) *felső leányiskola*, melybe a növendék az elemi népiskola VI. osztályának jó sikerrel elvégzése után lépvén, — két évi tanfolyammal, a közönségesen ugynevezett VII. és VIII. osztálylyal tanulását befejezi;

b) *polgári leányiskola*, melybe a fölvétel a IV. elemi osztályból történik s 4 éves tanfolyammal többféle gyakorlati pályára képesit;

c) *felsőbb leányiskola*, a hova szintén a IV. s esetleg a VI. elemi osztály elvégzése után fölvételi vizsga alapján vétetik be a növendék és ehezképest a tanulás itt 6 vagy 4 évi tanfolyammal nyer befejezést.

Habár a polgári leányiskolában eszközölt kiképzés tökéletes és összhangzatos és a nők számára megnyitott életpályák közül, minő: a távirda, posta, nő-kereskedelmi tanfolyam, az elemi tanitónő és óvóképző intézetekbe való fölvétel vagy kizárólag, vagy előnyt nyujtás által képesit: mégis teljesség szempontjából a polgári leányiskolának a felsőbb leányiskola határozottan fölibe helyezendő, már csak azon egyetlen körülménynél fogva is, hogy ennek VI. osztályából, ha a növendék magát netalán a tanitói pályára képezni akarná, — az elemi tanitónő-képezde III. osztályába minden nehézség nélkül fölvétetik.

S ha ezen és más természetű előnyökhöz hozzávesszük, hogy Nagyváradon ez időszerint már községi és róm. kath. jellegű polgári leányiskola létezik: pusztán a versenyképesség szempontjából sem volna észszerű és indokolt egy ezekhez hasonló fokozatu uj iskola felállitása; mert ez a 3 egyenrangu tanintézet között, ha másért nem is, csupán a minél több tanitványnyerés kedvéért, — igen könnyen áldatlan versenygést támaszthatna. Tehát részint azért, hogy a már létezőknél magasabb fokozatu iskola beállitása által a nőképzés szinvonala emeltessék, részint pedig hogy felállitani czélzott intézetünk minél szélesebb kört és mezőt biztositson magának: nem habozunk kimondani, hogy mi egy prot. felsőbb leányiskolának vagyunk barátai, ha szintén előre is tisztába vagyunk azzal, hogy ennek felállitása és fentartása nagyobb áldozatot követel, mintha kombinációnkba csak polgári leányiskolát öleltünk volna fel.

Egy felsőbb leányiskola fentartása ugyanis, azon miniszteri rendelet szem előtt tartása mellett, mely az „állami felsőbb leányiskolák“ szervezetét megszabja, és a melytől, ha intézetünk tanulmányi szinvonalát, nyilvánossági jogát veszélyeztetni nem akarjuk, — eltérni egyáltalában nem szabad: a legszigorubb és lehetőleg redukált személyi és dologi kiadással is több mint 7 ezer forintot meghaladó költségvetés keretében érhető el.

Ámde maga az iskola az elérni akart czélnak csak egyik alkatrészét képezi, a melynél megállapodni annál kevésbbé lehet, mert ezzel még az általános szükségérzetnek elégtéve nincsen. A vidéki prot. családokra nézve ugyanis leánygyermekeik kiképeztetésének akadálya nem annyira az iskola

hiányban, hanem sokkal inkább azon körülményben jelentkezik, hogy sokszor a legnagyobb áldozat mellett sem tudják azokat teljes megnyugvással elhelyezni. Mert nyilt dolog, hogy a vallás-erkölcsi fogalmak korunkban igen lazák, főleg a városi élettel karöltve járó könnyű vérű felfogás ma már sok olyanon tul teszi magát, a mely egyenesen rombolólag hat egy fiatal fejlődő leány erkölcsi érzülete és lelkületére.

Ha tehát leányainkat nemcsak prot. szellemben *tanitani*, de egyszersmind prot. szellemben *nevelni* is akarjuk, és ha nemcsak a gazdagabb, de a szegényebb viszonyok között élő szülőknek is módot és alkalmat kivánunk nyujtani, hogy leányaik jövőjét csekélyebb áldozattal előmozdithassák: akkor olyan intézményről is kell gondoskodni, a mely ez irányban teljes biztositék és felelősség alatt gyermekeinknek mindazt megadhatja, a mit azoknak jól felfogott érdeke követel.

Erre nézve pedig leghelyesebb és legmegfelelőbb ut az *internatus* létesitése, mely nélkül az iskola a végeredményt illetőleg, mindig csonka és hiányos marad. Az iskola csak az internatussal kapcsolatban lehet arra hivatva, hogy e nagy vidék prot. közönségét magához kötve, az eszme megvalósitása érdekében tettre, áldozatra hevitse. Ez utóbbira vár voltaképen az a magasztos feladat, hogy a valódi prot. szellemet, mint vallásunk éltető levegőjét a serdülő hajadonokkal megkedveltesse s bennök az egyházias s hitbuzgó érzületet vérré és lélekké változtassa. Az iskola és internatus együtt konstruálva, mellőzve a felállitás és évi fentartás egyes részleteit, körülbelől 11 ezer nyolczszáz forintot venne évenként igénybe, a melynek fedezetéül kevés hiján 4 ezer forintot, mint biztos bevételt, igen könnyű volna kimutatni.

A hiányzó, körülbelől tehát 8000 frtnyi összegnek honnan és hogyan való beszerzése és előállitása képezi feladatunknak legsulyosabb részét. Ha át vagyunk hatva azon eszmétől és gondolattól, hogy itt nem partikularis, hanem egyetemes prot. egyházunk veszélyben forgó legvitalisabb érdekéről van szó: az esetben akár pusztán az iskola, akár pusztán az internatus, akár pedig a kettőnek kapcsolatos létesitéséhez az első sorban közelebbről érdekelt 3 egyházmegyének nemcsak elvi hozzájárulása, hanem bizonyos anyagi áldozat megajánlása is okvetlenül szükséges. Ő szintén megvallva azonban, egyáltalában nem óhajtanánk magának az ügynek érdekében sem, hogy az egyházmegyénknek, illetve az egyházaknak ezen anyagi támogatása felsőbb egyházhatóságilag megállapitott köteles évi járulékok alakjában szabassék meg; hanem a prot. egyházunkat mindenkor oly kiválóan és szépen jellemző áldozatkészség irányában teljes bizalommal lévén, — leghelyesebb eljárásnak azt tartjuk, hogy az egyes gyülekezetek önkéntes ajánlatok megtételére szólittassanak fel. Nincs kétség a felől, hogy ha a lelkes vezetők, buzditók nem fognak hiányozni, a sikert ez uton inkább remélhetjük; mert mig a gyülekezetekre felülről oktroyált évi járulék az uj adónem látszatával birván, odiosus lenne addig — és ez elvitathatlanul igaz, — az önkéntes megajánlás az erkölcsi önérzetet növelve, erősebb kötelességtudatot ébreszt a gyülekezetekben. Sőt még azt is jól esik föltételez-

nünk, hogy az ily alakban megkisérelt felhivás még azon egyházakban sem lesz pusztában kiáltó szóhoz hasonló, a melyek általános tudás szerint nehéz anyagi helyzettel küzdenek. Egyetlen, még a legszegényebb gyülekezetnek sem szabad elfelednie, hogy Idvezitőnk előtt a szegény özvegy fillére ép oly becses volt, mint a gazdag ajándéka. Szomoru jelenség volna az, ha mai nemzedékünk nem ismerné és nem érezné ezen latin mondásnak reánk vonatkoztatva fölemelő erkölcsi értékét: „sub pondere crescit palma".

Továbbá magát az egyházkerületet is szintén megkeresendőnek véleményezzük, hogy a mint védő szárnyai alá fogadta a szathmári ref. felsőbb leányiskolát, midőn az épitkezésekből fenmaradott adósságának törlesztésére egyszersmindenkorra 10 ezer s ezenkivül évi segélyül ezer forintot rendelt el: ugy jóindulatát a szintén nem kisebb czélt szolgáló nagyváradi prot. nőnövelő intézettől sem tagadja meg. Különben is azok az indokok, melyek a szathmári kérvény elbirálásában méltánylásban részesültek, mellettünk is ép oly mértékben állanak. — A szóban forgó 3 egyházmegyét ugyanis nagyobb részben kis egyházak alkotják, a melyek között ma már nem egy van olyan, a mely eddigi létezhetésnek anyagi föltételeit csaknem egészen elveszitette.

Mint segélyforrásra utalunk a fokozatos társadalmi tevékenységre is. Az e téren követendő eljárást minden további részletezés nélkül pusztán csak főbb vonásokban körvonalozzuk. Ugy véljük, hogy mindenek előtt egy hitbuzgó, kiváló társadalmi állásu s tekintélyes urnő védnöksége alatt a három egyházmegye területéről egy *pártfogó egyesület* volna alakitandó, a melynek feladata lenne egyházmegyénként kisebb körökre oszolva — csekély évi tagsági dij mellett a társulat részére minél számosabb tagokat toborzani. Ezzel az eszme iránt a figyelem nem csak felvonva tartható, de magának a társadalomnak különböző rétege is hova tovább mélyebben és közelebbről megismervén a czél kiváló horderejét és fontosságát, rang- és álláskülönbség nélkül ügyünk szolgálatára örömmel vállalkozik. Ide tartoznék az alapitó tagok gyüjtése is, a kik akár az iskola, akár az internatus részére tekintélyesebb összeget ajánlanának fel oly czéllal, hogy annak kamataiból egészen vagyontalan szülők leányai is kellő kiképeztetésben és ellátásban részesülhessenek.

Végül a 3 egyházmegye területén létező pénzintézeteket is, a melyek tudvalevőleg évi nyereményeikből több human intézeteket segélyezni szoktak, szintén megkeresendőknek gondoljuk, a végből, hogy prot. nőnevelő intézetünk ügyét szives figyelemre méltassák.

E segélyforrások megjelölése után azonban korántsem ringatjuk magunkat azon hitben, hogy kitüzött czélunk mindkét részét, t. i. az iskola és internatus felállitását mindjárt a közel jövőben megvalósithatjuk. A kettő együtt oly tetemes áldozatot és költséget kiván, hogy azt a legmegfeszitettebb erő mellett is képtelenek vagyunk egyszerre összehozni. Pedig arra is gondolnunk kell, hogy intézetünk nem lehet mindig zsellér és jövevény, hanem előbb vagy később hajlékot is kell emelni számára, hogy erejét és hatását kifejthesse, valójában éreztesse.

De egy dolog tisztán áll előttünk, a feltornyosulni látszó anyagi akadályoknak nem szabad bennünket sem elkedvetleniteni, sem pedig tettvágyunkat és akaraterőnket megzsibbasztani. A czél meg van mutatva, lassan, de szivós kitartással haladjunk felé. A fiatal hajtás nem egyszerre, hanem évek sora alatt szökken ízmos és erős sudarba, az elszórott mag is csak idő mulva mutatja meg aranyos kalászait. Az első lépést tegyük meg mi is és Isten segedelmével majd tovább haladhatunk. Állitsuk föl elébb, ha lehet még ez évben, de legkésőbb jövendőre a kevesebb költséggel járó internatust. A legégetőbb bajon segitve lesz, s a czélt, ha el nem értük is, de részben megközelitettük, mert az itt elhelyezett növendékek nem lesznek kénytelenek többé a kath. zárdákat venni igénybe, hanem használhatják a községi polgári leányiskolát. És a mit az iskola itt meg nem adhat, t. i. a prot. szellemet, megadja és kifejti majd a jól szervezett internatus.

De ennek belső szervezete és ezzel kapcsolatosan a felügyelet részletezése megbizatásunk körén kivül esvén, — vele foglalkozni ezuttal nem feladatunk. Megbizatásunk a kitüzött czél közelebbi körvonalozására és ahoz vezető ut megjelölésére terjedt ki csupán. Ide vonatkozó ezen elaboratumunkat pedig midőn a Nagytiszteletű s tekintetes Értekezlet birálása alá bocsátani szerencsénk van, maradunk a Nagytiszteletű s Tekintetes Értekezletnek

Nagyváradon, 1892. május 5-én.

Szemes Imre,
Dr. Balogh Elek,
Sulyok István.

Beható tanácskozás és megvitatás után egyházmegyénk közgyűlése kimondja, hogy

a) *első sorban az internatus* felállitását nem csak kivánatosnak, de elkerülhetetlenül *szükségesnek is tartja.* Épen ez okból

b) egyházmegyénk közgyűlése, — mint erkölcsi testület, jóllehet, szűkölködő anyagi viszonyok között van, — 1000 frt, azaz Egyezer forintot *már most felajánl,* mint alapitványt, az internatus gyámolitására;

c) felhivja egyházközségeinket, hogy általuk önként megajánlott évi járadékkal, mely nehány évi idő tartamhoz lenne kötve, *támogassák és segitsék elő a* tervbe vett s *égető szükséget képező magasztos czél megvalósithatását.*

d) Elodázhatatlanul szükségesnek tartja egyházm. közgyűlésünk azt is, hogy *minél előbb megindittassék az általános társadalmi gyüjtés,* melynek módozatait megállapitani s a kezdeményezést megtenni a bihari, érmelléki és nagyszalontai egyházmegyék és a nagyváradi egyház már kiküldött tagjaiból álló *bizottságnak legtermészetesebb feladata.*

33. Szentleányfalvai lelkész beterjeszti a sz.-l.-falvai presbyterium kérvényét, melyszerint nevezett presbyterium f. é. 14. számu azon végzését kérné jóváhagyni, melyben elhatározták, hogy egyházközségükben a tanitóságot a lelkészséggel összekapcsolják, még pedig ugy, hogy *a lelkész mostani fizetése mellett végezze a tanitói és kántori kötelességeket is*; a tanitói állomás mostani javadalmát pedig részint adósságaik törlesztésére, részint közszükségleteik fedezésére szándékoznak forditani. Ily czélból a presbyterium f. é. márczius 9-ikén tartott ülésének 12. sz. végzésével a tanitóság betöltését elhalasztotta s f. é. julius 1-ig a tanitást a lelkészre bizta.

Egyházmegyei közgyűlésünk a sz.-l.-falvai presbyterium indokolatlan kérelmének helyet nem adhat; tehát a sz.-l.-falvai presbyterium f. é. 14. és 12. sz. *végzéseit*, mert fennálló törvényeinkbe ütköznek, *megsemmisitve hatályon kivül helyezi*, annyival inkább, mert e. m. közgyűlése az engedékenység legvégső határáig elment akkor, midőn 50—1888. sz. végzésében megengedte, hogy a sz.-l.-falvai tanitóság dijlevele 606 frt 60 krról 475 frt értékre szállittassék alá oly czélból, hogy az egyház, az igy meggazdálkodott összeget legnyommasztóbb terheinek fedezésére forditsa.

A legkomolyabban figyelmezteti tehát egyházmegyénk közgyűlése a sz.-l.-falvai presbyteriumot, hogy a törvények által szabályozott jogkörét jövőben *tul ne lépje*, hanem annak határain belől, presbyteri tisztök elfoglalása alkalmával tett *esküjökhöz hiven*, békességes egyetértéssel, benső buzgósággal *munkálkodjanak egyházközségük ugy anyagi, mint vallás-erkölcsi ügyeinek javitására s felvirágoztatására.*

34. Olvastatott Czira István volt b.-böszörményi, jelenleg tisza-várkonyi ev. ref. tanitó folyamodása, melyben a nevezett egyház által állitólag jogtalanul visszatartott s különféle czimek alatt 167 frt 94 krig terjedő járandóságai kifizetésére az egyházat kötelezteti kéri.

A kéznél levő iratokból nem tünik ki, hogy folyamodó tanitó az alatt, mig a b.-böszörményi egyháznál volt alkalmazva, mely időről, miféle czimeken és mennyi fizetésben részesült?

Addig pedig a kérelem tárgya felett határozni nem lehet, mig kimutatva és leszámolva nincs, hogy hivatalos működése idejéből készpénzfizetés, gyermekbér, gabona és egyéb járandóságok fejében mi illeti s tényleg mennyit vett fel az egyháztól?

Ennélfogva felhivatik folyamodó, hogy a beadványához nem csatolt *dijjlevelet* és *fizetési ivét*, mely mindezekre tájékozást nyujt, terjeszsze elő.

*

35. A zsadányi ev. ref. egyház bemutatja Szabó Lajos és neje Szabó Juliánnával kötött szerződést, mely mellett a zsadányi 1046. tjkönyvi 284. hrsz. a lelkészi udvar közvetlen szomszédságában levő belsőséget 800 frtért megvette oly czélból, hogy az a lelkészi udvarhoz csatoltassék, ebből pedig az aránytalanul csekély területű rektori udvar bővittessék ki.

A szerződés jóváhagyást nyert.

36. Az 53—1892. sz. e. m. végzés értelmében beterjesztetett az ugrai és nagyharsányi presbyteriumok nyilatkozata az e. k. vasárnapügyi bizottság azon alapszabálytervezetére vonatkozólag, mely a 220—1889. sz. egyházkerületi végzésben közzététetett.

Ugrán az egész presbyterium alakult vasárnapügyi bizottsággá.

Harsányban 5 tagból alakult meg a vasárnapügyi bizottság, s a harsányi presbyterium azt kéri, hogy sürgettessék meg az államkormány munkaszünet tekintetében czélszerűbb törvény alkotására, mely által vasárnapokon a mezei munkálkodás is korlátoztatnék.

Egyházmegyei közgyűlésünk a beadott két nyilatkozatot tudomásul veszi, s a többi presbyteriumokat is felhivja, hogy nyilatkozataikat f. é. julius 1-ig az esperesi hivatalhoz adják be.

Egyébiránt e. m. közgyűlésünk ismételten kifejezi, hogy a vasárnapügyben most is azon elvi álláspontot foglalja el, melyet 21—1889. sz. végzésében már nyilvánitott, t. i. hogy *minden egyes felmerülő konkrét esetben*, midőn a vasárnap nyugalma megzavartatik, a fennálló törvények foganatositása szempontjából, első sorban *a helyi közigazgatási hatóságot keressék meg a lelkészek.* Ha ezen lépésök siker nélkül maradna, tegyenek jelentést az espereshez, ki a felsőbb közigazgatási hatóságokhoz fordul, hogy a törvény alkalmaztassék a kihágást elkövetők ellen.

Egyházmegyei közgyűlésünk a 21—1889. sz. e. m. végzés által megválasztott, Balog Ambrus elnöklete alatt Nagy Imre és Márk Ferencz tagokból álló e. m. vasárnapügyi bizottságot 4 uj taggal kibőviti, s tagokul *Sántha István*, *Dr. Balogh Elek*, *Hadházy Kálmán* és *Szikszay Lajos* urakat közfelkiáltás utján megválasztja.

Ezen végzést a 27—1892. sz. egyházkerületi végzésben foglalt felhivásnak engedelmeskedve, jelentés gyanánt az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni egyházm. közgyűlésünk elrendeli.

37. Borbély László, egyházmegyénk világi aljegyzője, körülményeinek kényszerítő hatása alatt, eddig viselt jegyzői állásáról irásban leköszön.

Borbély Lászlónak, — ki 1885. óta ugy is mint jegyző, ugy is mint előadó benső buzgósággal és hivatottsággal

szolgálta egyházmegyénk közügyeit, — *lemondását, érdemeinek elismerése mellett, sajnálattal veszi tudomásul és fogadja el egyházmegyénk közgyűlése.* Felkéri tehát az esperesi hivatalt, hogy hivja fel az egyházak presbyteriumait, hogy az üresedésbe jött világi aljegyzőségre szavazzanak.

A beadottt szavazatokat, a szavazatbontó bizottság számlálja össze, s az eredményt — esetleg több izben való szavazás elrendelése utján is, — állapitsa meg, hogy a nyári közgyűlésre a *bevégzett eredmény* megerősités végett felterjeszthető legyen.

38. Jelen közgyűlés jegyzőkönyveinek hitelesitésével Széll Kálmán esperes elnöklete alatt Ercsey Sándor, dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbirákat bizza meg egyházmegyei közgyűlésünk.

A 20 ik számot maga a közgyűlés hitelesitette, s jegyzette *Kozma Zsigmond* tanügyi bizottsági jegyző és előadó.

A többi számokat hitelesitették Nagy-Szalontán 1893. ápril 11-ik napján: *Széll Kálmán* ev. ref. esperes, *Ercsey Sándor*, *dr. Balogh Elek* és *Böszörményi Lajos* tanácsbirák.

A 18, 24, 31, 34. és 35. számokat jegyzette: *Sántha István* világi főjegyző.

A 10—17, 25. és 28. számokat jegyzette: *Nagy Imre* lelkészi aljegyző.

Az 1—9, 19, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 36, 37. és 38. számokat jegyzette: *Balog Ambrus* lelkészi főjegyző.

A 32-ik számot előadta *dr. Balogh Elek* tanácsbiró.

A többi számoknak az illető jegyzők egyszersmind *előadói* is voltak

---

Tárgymutató.

1. Gyűlési képviselők igazoltatnak.
2. Meg nem jelenőkről jelentés
3. A tanácskozás sorrendje megállapittatik.
4. Esperesi jelentés az egyházmegye valláserkölcsi s anyagi állapotáról.
5. *Osváth Imre emléke* jegyzőkönyvben megörökittetik.
6. Esperesi jelentés az *elnökileg* elintézett ügyekről.
7. *Esperesi számadás* a hivatalos pénzekről.
8. A lelkész gyámintézeti választmány tagjává *Nagy Imre* lett.
9. Jelentés a közalapi 1892. évi *számadások megvizsgálásáról*, az 1893. évi *járulékok helybenhagyásáról*. Közalapi bizottság megválasztása.
10. Számadás a *lelkész-gyámintézeti* pénztárról.
11. Lelkész gyámintézeti *pénztárnok évi fizetése* 200 frtra emeltetik.
12. Lelkészi özvegyek és árvák gyámdijaikat *két részletben kapják évenként.*
13. Számadás az *egyházmegyei* pénztárról.
14. Hátrálékos egyházak tartozásaik törlesztésére utasittatnak.
15. 1893. évi költségelőirányzat.
16. Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok *lemond.*
17. Egyházmegyei pénztárnokká *Bagdi János* választatik.
18. Számvevőszék jelentése.
19. Aradi lelkész lemondása.
20. Tanügyi bizottság jelentése.
21. Missziói jelentés és számadások.
22. Egyházkerületi képviselők megválasztása.
23. Lelkészjelölő bizottság megválasztása.
24. Balog Ambrus a sarkadi lelkészségben megerősittetik.
25. Anti egyházi adókulcs megállapitása.
26. Komádii egyházi adókulcs megállapitása.
27. Komádii belsők termény és másnemű javadalmainak megváltása.
28. Szakáli belső telkek eladása.
29. Csermőn az épitkezés *nem* hagyható helybe.
30. Fekete-tótii épitkezés és kölcsön *jóvá hagyatik.*
31. Belényesi orgona javitás és kölcsön engedélyeztetik.
32. Jelentés a nagyváradi prot. felsőbb leányiskola felállitása ügyében.
33. Szentleányfalvaiak kérelme *elutasittatik.*
34. Czira István követelésének elintézése *felfüggesztetik.*
35. Zsadányi telekvétel s átirás.
36. Jelentés a vasárnapügyről, s bizottság kibővitése.
37. Borbély László világi aljegyző *lemond.*
38. Jegyzőkönyv hitelesitésére *bizottság küldetik.*